

2 Împărați - Comentarii W. McDonald

Moab fusese subjugat de David (2Samuel 8:2). Când împărăția lui Solomon a fost împărțită în două regate, Israel și Iuda, Moab a intrat sub stăpânirea Israelului. După moartea lui Ahab, moabiții s-au răsculat, câștigându-și independența.

Regele Ahazia a căzut prin zăbrelele camerei lui de sus din Samaria, fiind grav rănit. În loc să ceară de la Dumnezeu vindecare, el a trimis soli la Baal-Zebub, zeul Ecronului, ca să afle dacă se va face bine. John C. Whitcomb identifică acest zeu păgân după cum urmează: Numele real al zeității siriene a fost Baal-zebul („Domnul vieții”), dar evreii i-au spus, în batjocură: Baal-zebul („Domnul muștelor”). Deja în vremea lui Cristos această zeităte a devenit simbol al Satanei. (Baal-zebul este tradus „Baal cel preamărit” de mulți cărturari) Ce jalnic să vedem cum un rege ai cărui nume înseamnă „cel pe care-l susține Iehova” a solicitat zeului Baal vindecare!

Ilie, un om îmbrăcat, cu o manta de păr, încins cu o curea de piele, i-a întâlnit pe soli și i-a trimis înapoi la Ahazia, să-i transmită o aspră mustrare pentru faptul că a consultat zeul Baal-Zebub și să-l înștiințeze că boala sa nu va avea leac.

Ahazia a răspuns trimițând un căpitan cu cincizeci de oameni în subordinea sa, ca să-i ordone lui Ilie să se înfățișeze înaintea sa. Când căpitanul i-a transmis lui Ilie insultătoarea poruncă, Dumnezeu l-a răzbnunat pe Ilie, făcând să se coboare foc din cer, care l-a distrus pe căpitan și soldații săi. Un al doilea căpitan cu alți cincizeci de oameni i-a ordonat lui Ilie să se prezinte numaidecât în fața regelui; dar și aceștia au avut parte de aceeași soartă. Cu foc din cer Dumnezeu îi discreditase anterior pe preoții lui Baal (1 Regi 18). Acum aceeași flacără cerească i-a distrus pe soldații lui Baal care au încercat să pună mâinile lor păcătoase asupra lui Ilie. Profetul nu asculta decât de ordinea adevăratului Rege al Israelului, iar nu de un uzurpator idolatru. Nu ni se spune concret de ce au fost uciși cei doi căpitani și oamenii lor. Poate că au împărtășit zelul lui Ahazia de a-l distruge pe Ilie.

Numai când al treilea căpitan a recunoscut umil puterea lui Ilie, cerând îndurare, a fost instruit profetul de îngerul Domnului (Cristos într-o apariție anterioară întrupării) să se ducă și să stea de vorbă cu Ahazia. Fără să se teamă deloc, Ilie i-a spus regelui că nu se va însănătoși, deoarece l-a tratat cu dispreț pe Domnul, prin consultarea lui Baal-Zebub.

Ahazia a murit, fiind urmat la tron de fratele său, Iehoram (cărui i se spune ulterior Ioram), deoarece Ahazia nu avusese nici un fiu care să ocupe tronul. În timpul acesta în Iuda guvernarea era asigurată de Iosafat și de fiul său, un co-regent care se numea tot Iehoram (3:1).

Capitolul acesta începe cu răpirea la cer a cucernicului Ilie (v. 1-11) și se încheie cu sfârșirea huliganilor din Betel (v. 23-25).

Între timp sosise momentul ca Ilie să-și încheie misiunea și să fie succedat de Elisei. Dar mai întâi Ilie trebuia să viziteze Betelul, Ierihonul și Iordanul. Dând dovadă de credincioșie, Elisei a ținut să-l însoțească pe Ilie în vizitarea acestor locuri. La Betel și Ierihon, fiii profeților i-au spus lui Elisei că Domnul îl va răpi în chiar ziua aceea pe stăpânul său deasupra capului. Sintagma se referă la practica unui discipol de a sta la picioarele dascălului său. În această postură, dascălul era, evident, deasupra capului discipolului. Elisei știa deja acest lucru, drept care le-a spus profeților să păstreze tăcere, deoarece chestiunea era prea tristă și prea sacră ca să poată fi discutată.

De la Ierihon Ilie și Elisei s-au coborât la râul Iordan, urmași de la distanță de cincizeci din profeți. Când Ilie a lovit Iordanul cu manta, apele s-au despărțit în două, cei doi putând trece de partea cealaltă, ca pe uscat. Ilie venise din Ghilead, localitate situată pe malul de răsărit al Iordanului, în timpul domniei lui Ahab, pentru a-și începe lucrarea profetică (1Regi 17:1). Acum la încheierea misiunii sale el a trecut de cealaltă parte a Iordanului, pentru a putea fi răpit la cer. Încurajat de profetul care urma să fie luat de la el să formuleze o cerere, Elisei a cerut ca o măsură dublă a duhului lui Ilie să-i fie dăruită lui. Această porțiune dublă este dreptul întâiului născut și ar putea însemna pur și simplu că Elisei dorea să fie un succesori demn de înaintașul său. George Williams spune că împlinirea cererii reiese din faptul că, în timp ce despre Ilie se consemnează că a făcut opt minuni, despre Elisei se spune că a făcut șaisprezece.

Ilie a spus că nu stă în puterea sa să acorde cererea, adăugând condiția că dacă Elisei îl va vedea când va fi luat de la el, atunci cererea îi va fi satisfăcută. Cum mergeau ei, stând de vorbă, deodată au fost despărțiți de un car de foc, tras de cai de foc. Apoi un vârtej l-a ridicat pe Ilie la cer, sub privirile lui Elisei, care a strigat: „Părinte, părinte, carul lui Israel și călăreții săi!” Asta ar putea să însemne că Ilie a fost cea mai eficace armă a puterii lui Dumnezeu și apărarea cea mai puternică a Israelului.

C. Începutul misiunii lui Elisei (2:13-25)

După ce și-a sfârșiat hainele, cuprins de mâhnire, Elisei a revenit pe malul de est al Iordanului, lovind apa cu mantaua și spunând: „Unde este Domnul Dumnezeu al lui Ilie?” Întrebarea aceasta nu a exprimat îndoială sau necredință, ci doar l-a dat lui Dumnezeu prilejul să arate că este cu Elisei, cum fusese cu Ilie. Apele s-au despăcat, permițându-i profetului să revină pe malul de vest al râului, unde cei cincizeci de fii ai profeților așteptaseră și priviseră.

După ce au văzut despăcarea apelor Iordanului, ei au recunoscut că Elisei este cu adevărat succesorul lui Ilie. Neascultând de sfatul lui Elisei, ei au trimis un grup dintre ei să-l caute pe Ilie, dar, bineînțeles, așa cum spusese Elisei, nu l-au găsit. Fie că ei nu văzuseră scena strămutării lui Ilie, fie dacă o văzuseră, crezuseră că este temporară.

Misiunea lui Elisei din acest punct până la 13:20 este alcătuită dintr-o serie de minuni menite să abată națiunea Israel de la idolatrie și s-o readucă la Dumnezeu cel adevărat și viu. Incidentele nu sunt relatate neapărat în ordine cronologică. Prima din aceste minuni a avut loc când Elisei a aruncat sare în apa sălcie dintr-o fântână de la Ierihon, după care aceasta nu a mai cauzat moartea sau infertilitatea.

În călătoria sa de la Ierihon la Betel, unul din centrele de închinare la vițel, Elisei a fost confruntat cu o ceată de tineri care l-au batjocorit, făcând haz de chelia sa și spunându-i să se suie la cer cum făcuse Ilie. După ce i-a blestemat în numele Domnului, două ursoaice au ieșit din pădure și i-au sfârșiat pe toți cei patruzeci și doi de tineri. Orice insultă adusă emisarului lui Dumnezeu este o insultă adusă Lui însuși!

Elisei a urmat apoi traseul de odinioară al lui Ilie, vizitând școlile profeților din Ierihon și Betel, după care s-a suit pe Muntele Carmel și a vizitat Samaria. Locuitorii Ierihonului l-au tratat respectuos, primind o binecuvântare, în contrast cu tinerii din Betel, care l-au supus unui tratament rușinos, primind ca răsplată un blestem.

Ioram, fiul lui Ahab, a domnit ca rege peste Israel doisprezece ani (852-841 î.Cr.; 2 Regi 3:1-9:29).

Când regele Ioram, fiul lui Ahab, a început să domnească peste Israel, în Iuda domnea Iosafat, avându-l drept co-regent pe fiul său Ioram. Așa se explică de ce Ioram, regele Israelului, și-a început domnia în al optsprezecelea an al lui Iosafat și în al doilea an al lui Ioram, regele regatului Iuda (2 Regi 1:17).

Ioram (Iehoram) nu a fost atât de rău pe cât au fost părinții săi. El a îndepărtat stâlpul lui Baal pe care-l ridicase Ahab. Dar nu s-a lepădat de închinarea la vițelul de aur, pe care o instituiseră Ieroboam, fiul lui Nebat.

Sub domnia lui Ahab regele Moabului fusese obligat să plătească tribut Israelului. Dar după moartea lui Ahab, regele Meeșă al Moabului a considerat că a venit timpul nimerit să scuture jugul asuprii. Renunțând la Piatră Moabită, descoperită de un misionar german în 1868, menționează subjugarea de către Israel a Moabului și revolta reușită a lui Meeșă.

Ahazia nu luase nici o măsură în urma revoltei Moabului. Dar când succesorul său Ioram a venit la putere, imediat a căutat să readucă Moabul sub stăpânirea sa, nedorind să piardă un tribut atât de mare. Ioram l-a rugat pe Iosafat să i se alăture în lupta împotriva Moabului și din nou, dând dovadă de nechibzuință, Iosafat a consimțit. (Vezi 1 Regi 22, unde Iosafat a fost cât pe aci să-și piardă viața prin alianța încheiată cu Israel.) Cei doi regi au convenit să meargă pe malul de vest al Mării Moarte, apoi urmând direcția est să pătrundă în Edom iar de acolo să se deplaseze spre nord, ajungând în Moab. Întrucât regele Edomului era în acest timp vasalul regelui Iosafat al Iudei, automat și Edomul a fost inclus în campania militară împotriva Moabului.

Pe când se apropiau de Moab, armata a rămas fără apă. Când Ioram a dat dovadă de nerușinare, punând vina pe Domnul pentru că nu aveau apă, Iosafat a propus să fie consultat un profet al Domnului. Iar când s-a aflat că Elisei, slujitorul lui Ilie, se afla prin apropiere, cei trei regi s-au dus la acesta.

La început Elisei a protestat, spunând că nu vrea să aibă nimic de a face cu regele Israelului, căruia i-a spus să se ducă la profeții idolatri ai tatălui său. Din răspunsul lui Ioram s-ar putea deduce că acesta îl făcea pe Domnul responsabil pentru lipsa de apă, iar nu pe idoli. Dar pentru că avea considerație pentru Iosafat, Elisei a convenit să-l întrebe pe Domnul și astfel, după ce a cântat un muzician, puterea lui Dumnezeu s-a coborât peste Elisei, care a prezis că valea se va umple de apă, dar nu de ploaie, și că moabiții vor fi înfrânți.

A doua zi dimineața valea s-a umplut de apă, care venea din direcția Edomului. Sub razele soarelui de dimineață, moabiților li s-a părut că apa este sânge, drept care au conchis că regii Israelului, Iudei și Edomului s-au luptat între ei. Și astfel ei au pornit numaidecât spre tabăra Israelului, crezând că o vor putea prăda, dar când au ajuns, au devenit ținta unui atac devastator. Israelii au umplut terenul arabil al moabiților cu pietre, au astupat fântânile și au tăiat toți pomii cei buni.

Mâniat pe foștii săi aliați, edomiții, și presupunând că regele lor nu va lupta cu aceeași tragere de inimă ca Israel și Iuda, regele Moabului a încercat să străpungă liniile de luptă ale Edomului. Când și această stratagemă a dat greș, regele Moabului și-a adus jertfa, deasupra zidului, pe fiul său cel mare în încercarea de a aplana mânia zeilor săi, și din dorința de a-i atâța pe soldații săi să lupte mai cu râvnă precum și cu scopul de a-și îngrozi inamicul. Israel a rămas înmărmurit în fața acestei jertfe umane, care, desigur, a fost o faptă abominabilă. Muștrați de Dumnezeu sau de conștiința lor, israeliții s-au retras fără să-i fi supus pe moabiți. Harold Stigers comentează: Autorul pare să se întrebe: Dacă Israelul a fost atât de mișcat de cazul acesta, oare de ce n-a fost șocat și în privința idolatriei sale, lăsându-se de ea? Din păcate, atât Israel, cât și Iuda au continuat să practice idolatria.

1. Miraculoasa înmulțire a untdelemnului

O văduvă săracă a unuia dintre profeți a fost în pericol de a-și pierde fiii, ce urmau să fie luați în robie din cauza neputinței ei de a-și achita datoriile. Dar iată că Dumnezeu a făcut prin Elisei o minune, înmulțind untdelemnul în vasele pe care le-a împrumutat de la vecini. Untdelemnul a încetat doar în clipa în care nu a mai avut vase în care să-l depoziteze. Profetul i-a spus să vândă untdelemnul și să achite datoriile cu banii obținuți, iar din ce va rămâne să-și întrețină familia. Cazul ilustrează harul acordat datornicului, pentru că acesta să poată face față nevoilor actuale și să aibă de ajuns pentru a se întreține în continuare. Harul lui Dumnezeu pentru păcătoșii nevoiași ne eliberează de datorie și robie, asigurându-ne tot ce ne lipsește pentru ca să putem trăi o viață nouă.

2. Nașterea miraculoasă

O femeie cu vază din Șunem se purtase deosebit de mărinos față de Elisei, mergând până acolo încât împreună cu soțul i-au pus la dispoziție o odaie în catul de sus, în care acesta să poată sta când trecea pe acolo. Când i s-a oferit o poziție sus-pusă sau un favor din partea regelui, în urma intermediului lui Elisei, dând dovadă de modestie, s-a declarat mulțumită să trăiască o viață simplă în mijlocul concetățenilor ei. Slujitorul profetului, Ghehazi, a sugerat că poate că și-ar dori un fiu și această sugestie s-a transformat în realitate, la cuvântul profetului. În primăvara anului viitor ea a născut un fiu. Din moarte (pântecele infertil) Domnul a adus viață, o imagine a nașterii spirituale a fiecărui copil al lui Dumnezeu (Efeseni 2:1-10).

3. Învierea fiului sunamitei (4:18-37)

După mai mulți ani, când s-a făcut mare, fiul sunamitei a suferit un atac neprecizat, pe când era la câmp împreună cu tatăl său. Acesta l-a adus mamei sale, dar el a murit în brațele ei la amiază. Apoi ea l-a așezat în camera profetului. În continuare, fără să dezvăluie motivul, i-a spus soțului ei că dorește să-i facă o vizită omului lui Dumnezeu pe Muntele Carmel. Deși i s-a părut ciudat momentul ales de ea să-l viziteze pe profet, nefiind nici o sărbătoare religioasă, el a făcut totuși pregătirile necesare pentru călătoria ei. Fără să zăbovească o clipă, sunamita s-a dus degrabă la Muntele Carmel, din câmpia Esdraelon.

Văzând-o că se apropie, Elisei l-a trimis pe Ghehazi în întâmpinarea ei, ca s-o întrebe cum îi merge. Ea nu i-a spus însă lui Ghehazi motivul vizitei, ci l-a indus în eroare, spunând că toate sunt bune, cu ea, cu soțul și cu fiul ei. Asta deoarece a preferat să-și prezinte cazul direct în fața profetului. Femeia l-a întâmpinat pe Elisei cu o izbucnire emotivă și negreșit Ghehazi ar fi expediat-o, dacă Elisei n-ar fi perceput marea întristare care o încerca, lăsând-o să-și spună păsul. Domnul nu-i dezvăluise lui Elisei scopul vizitei femeii, după cum nici aceasta nu a spus lămurit de ce a venit, preferând să facă o aluzie, spunând: „Am cerut eu un fiu domnului meu? N-am zis eu: «Nu mă amăgi?»" Cu alte cuvinte, ea n-a dorit să aibă un copil, pentru ca mai târziu acesta să-i fie luat. Poate că Elisei va fi crezut că fiul s-a îmbolnăvit grav.

La început profetul l-a trimis pe Ghehazi să așeze toiagul său peste copilul mort, spunându-i să nu zăbovească pe drum dând binețe cum se obișnuia în Orient. Femeia și-a dat seama că problema nu-i va fi rezolvată de Ghehazi, drept care a insistat ca însuși Elisei să vină cu ea. Pe când se apropiau de Șunem, Ghehazi le-a ieșit în cale, spunându-le ca tânărul nu s-a trezit.

Elisei a intrat apoi în încăperea unde se afla trupul neînsuflit al fiului ei, a închis ușa și s-a rugat, întinzându-se peste copil, gură peste gură, ochi peste ochi și mâini peste mâini. Profetul s-a ridicat apoi, pășind prin cameră, după care din nou s-a așezat peste băiat. De data aceasta tânărul a strănutat de șapte ori și a deschis ochii. Copleșită de recunoștință, mama și-a primit copilul înviat din morți. Înviindu-l, Elisei s-a identificat pe sine cu tânărul mort: gură către gură, ochi către ochi, mână către mână. Toiagul său nu avusese nici un efect, dar când el însuși s-a așezat peste copil, însuflându-i viața sa, tânărul a înviat.

4. Detoxificarea ciorbei otrăvite

Următoarea minune consemnată de textul sacru a avut loc la Ghilgal. Într-o perioadă de secetă (probabil seceta de șapte ani menționată în capitolul 8), Elisei i-a poruncit servitorului său să pregătească o ciorbă pentru fiii profeților. Din greșeală au fost introduse în oală niște curcubete otrăvitoare. Când a fost depistată greșeala, Elisei a presărat făină în ciorbă, anulând astfel efectul otrăvii și făcând-o comestibilă.

5. Miraculoasa înmulțire a pâinii

Cu altă ocazie, Elisei a hrănit o sută de oameni cu doar douăzeci de pâini de orz și câteva spice de grâu. Mâncarea s-a ajuns la toți, așa cum promisese Domnul. Dând dovadă de altruism, Elisei a dăruit altora ceea ce era de drept al său. Când împărțim cu alții ceea ce avem, lăsând consecințele pe seama lui Dumnezeu, El este în stare să împlinească nevoile noastre dar și pe ale altora, făcând să rămână și în plus (Proverbe 11:24,25).

6. Miraculoasa curățire a leprosului Naaman (5:1-19)

Capacitatea lui Elisei de a face minuni s-a extins chiar și în rândurile armatei sirienilor. O fată din poporul evreu fusese luată prizonieră de către sirieni, ajungând slujnică în casa comandantului armatei siriene, Naaman. Ea l-a îndemnat pe stăpânul ei să se ducă la profetul Elisei, deoarece acesta îl va putea vindeca. Exemplul ilustrează modul în care o persoană lipsită de importanță în ochii lumii, dar care se află la locul cheie, fiind credincioasă lui Dumnezeu, poate fi folosită de El pentru a influența mersul istoriei mântuirii. D. L. Moody comentează pe această temă: O biată slujnică a rostit câteva cuvinte care au produs un efect nebănuț de mare în două împărății. Dumnezeu a onorat credința ei, făcând pentru idolatrul Naaman ceea ce nu făcuse pentru nici un israelit. Vezi Luca 4:24. De câte ori nu a arătat degetul copiilor calea pe care trebuiau să meargă adulții! Slujnica s-a lăudat cu ce poate face Dumnezeu pentru Naaman, chiar dacă nu făcuse așa pentru nici un israelit; și Dumnezeu a onorat credința ei.

Naaman a obținut din partea regelui Hadad al Siriei o scrisoare de recomandare, adresată regelui Ioram al Israelului, însoțită de daruri în bani și haine. Se pare că scrisoarea nu pomenea nimic despre Elisei, ci doar solicita vindecarea lui Naaman. Regele Israelului s-a înfuriat când a primit o cerere atât de nerezonabilă, presupunând că regele Siriei căuta un pretext de a ataca Israelul.

Elisei a aflat despre încercătura în care se afla regele, cerând ca Naaman să fie trimis la el. Asta pentru că la palat nu era nici o putere, întrucât toți cei de acolo erau închinători la idoli. Dar era în Israel un profet al lui Dumnezeu, care avea puterea să vindece un om și să-l întregască. Elisei nu a discutat personal cu Naaman. Pus în practică prin credință, cuvântul său era de ajuns. Elisei i-a trimis vorbă lui Naaman să se scalde în râul Iordan de șapte ori. Naaman se așteptase să aibă parte de o vindecare mult mai spectaculoasă, drept care a protestat, indignat, spunând că apele din orașul său natal Damasc erau cu mult mai bune decât Iordanul.

D. L. Moody a analizat problema cu acuratețe: Naaman suferea de două maladii: de mândrie și de lepră. Și avea trebuință să fie vindecat de una, ca și de cealaltă. Naaman a trebuit să coboare din carul mândriei sale, pentru ca apoi să se spele conform metodei prescrise. În cele din urmă, servitorii săi l-au convins să se supună profetului, făcând acel lucru ușor pe care i l-a cerut, și astfel a fost vindecat. După cum bine s-a spus, „El și-a călcat pe mândrie și a scăpat de lepră.”

Naaman s-a convertit la credința în Dumnezeul Israelului, încercând apoi să-și arate față de Elisei recunoștința, dar profetul a refuzat să primească vreă recompensă din partea lui. Generalul sirian a obținut apoi permisiunea să ducă înapoi în patrie pământ cât pot duce doi catari, pentru ca să se poată închina adevăratului Dumnezeu pe sol strămutat din Israel. El a explicat că atribuțiile sale oficiale l-ar putea obliga să se ducă la templul idolului din Rimon împreună cu stăpânul său, ba chiar să se plece înaintea acestuia, exprimându-și însă speranța că Domnul îl va ierta pentru asta. Elisei nici nu a aprobat, nici nu a dezaprobat acest lucru, ci, pur și simplu, i-a dat drumul să se întoarcă acasă. În istoria lui Naaman găsim o ilustrare clasică a evangheliei harului. El era un vrăjmaș al lui Dumnezeu, fiind căpitanul armatei siriene. Omenește vorbind, condiția sa era total neputincioasă și deznădăjduită, întrucât era leproș (cf. Romani 5:6-10). Fiind dintre Neamuri, era străin față de promisiunile și legămintele lui Dumnezeu și nu putea pretinde nici una din binecuvântările Sale (Efeseni 2:11, 12). Dar harul lui Dumnezeu s-a coborât până la el, alinând suferința umană. Tot ce avea Naaman de făcut era să se smerească și să asculte de cuvântul Domnului. În cele din urmă, el s-a spălat în Iordan, în conformitate cu cuvântul lui Dumnezeu, ieșind din apă un om nou, cu o piele nouă și cu o inimă nouă.

Minunatul har al scumpului nostru Domn,

Har ce depășește cu mult păcatul și vinovăția noastră,

Acolo pe crucea de la Calvar a fost vărsat.

Unde s-a vărsat sângele Mielului.

- Julia H. Johnston

7. Lăcomia lui Ghehazi

Dar Ghehazi a jinduit darurile aduse de Naaman, pe care Elisei tocmai le refuzase. Alergând după Naaman, el i-a spus că Elisei l-ar fi trimis să primească daruri de la acesta pentru doi profesii tineri care tocmai veniseră la el din munții Efraimului. Naaman i-a dat nu doar un talant, cât ceruse Ghehazi, ci a stăruit ca acesta să primească doi talanți de argint împreună cu două schimburi de haine. Ghehazi le-a dus toate acestea acasă la el. Fiind însă profet, Elisei adesea primea de la Domnul revelații speciale. El a fost astfel informat cu privire la fapta lui Ghehazi, confruntându-l pe acesta când s-a întors. Elisei i-a spus că nu e timpul să primească bani și haine sau alte lucruri ce se pot cumpăra cu bani și că lepra care l-a părăsit pe Naaman va trece acum asupra sa. Ghehazi a păcătuit grav, dând sirienilor prilejul să creadă că darul fără plată al harului lui Dumnezeu nu ar fi la urma urmelor, fără plată.

8. Miraculoasa recuperare a fierului de secure

Unii din fiii profesilor și-au exprimat nemulțumirea față de spațiul restrâns în care locuiau împreună cu Elisei, probabil la Ierihon sau la Ghilgal. Prin urmare, au obținut permisiunea profetului de a se muta lângă Iordan, construind acolo o locuință. În timpul lucrărilor, unul dintre oameni a pierdut fierul unei securi împrumutate, care căzuse în râul Iordan. Elisei a răspuns la chemarea de ajutor aruncând un băț pe apă și îndată capul de secure a plutit la suprafață, fiind recuperat de constructorul recunoscător.

9. Miraculoasele manevre militare

O altă dovadă a puterilor miraculoase deținute de Elisei reiese din cunoștințele sale despre manevrele militare cu un caracter strict confidențial din tabăra inamicului. Regele sirian a fost dezorientat când a constatat că planurile sale secrete au ajuns să fie cunoscute nu o dată de regele Israelului și l-a bănuit pe unul din supușii săi că ar fi spion în solda Israelului. Când a aflat că profetul Elisei îi dezvăluia regelui Israelului planurile sale, s-a hotărât să-l prindă pe Elisei cu orice chip. Aflând că profetul se afla la Dotan, o cetate situată la mică distanță de Samaria, regele Siriei a dat poruncă unor soldați să înconjoare cetatea în timpul nopții. Dimineața slujitorul lui Elisei s-a îngrozit când a văzut cetatea înconjurată de o mulțime de ostași ai inamicului. Dar, ca răspuns la rugăciunea profetului, slujitorul a primit capacitatea miraculoasă de a vedea oștirea de cai și care de foc trimisă de Dumnezeu în apărarea poporului Său.

Elisei l-a rugat pe Domnul să-i lovească pe sirieni cu orbire. Apoi profetul a putut să-i îndepărteze de Dotan, conducându-i la Samaria, fără să fie nevoie de nici o luptă. Când regele Israelului a propus ca acești soldați inamici să fie uciși, Elisei i-a amintit că el n-a vrut să-i ucidă pe cei pe care i-a luat prizonieri cu sabia și arcul. Prin urmare, de ce să-i ucidă pe cei ce au fost predați în mâna lui fără ca el să fi depus vreun efort? Dimpotrivă, regelui i s-a poruncit să-i hrănească și să-i trimită acasă. Prin acest tratament omenos el a biruit astfel răul prin bine.

Versetul 16 ne amintește de 1 Ioan 4:4b - „...Cel care este în voi este mai mare decât cel ce este în lume.” În bătălia noastră spirituală cu forțele răului, noi beneficiem de protecție și de puterea pe care ne-o dăruiește atotputernicul nostru Aliat. Prin rugăciunea credinței, Domnul poate să deschidă ochii inimii noastre, pentru a putea fi asigurați de realitatea faptului că El ne apară și zădărnicește intențiile distructive ale Satanei.

10. Foametea din Samaria (6:24-7:20)

Incidentul cu care continuă textul sacru nu este neapărat în ordine cronologică. Ben-Hadad, regele Siriei, a împresurat Samaria atât de strașnic încât toată cetatea a suferit de pe urma unei cumplite foamete. (Dacă asediul a avut loc după foamea de șapte ani menționată la 8:1-2, cum susțin unii, putem să ne dăm seama cât de gravă a fost situația.) Oamenii erau nevoiți să plătească prețuri exorbitante pentru alimente necurate din punct de vedere ceremonial (un cap de măgar), pentru plante și grâu. „Găinașul de porumbel” era o plantă cu bulbul comestibil (Unii cred că ar fi fost vorba literalmente de excremente de pasăre, folosite ca și combustibil). Planta se numește astăzi „Steaua Betleemului”. Regele Israelului a recunoscut că numai Domnul îi mai poate ajuta, și s-a întristat peste măsură când a aflat că poporul căzuse în canibalism. Dând vina pe Elisei pentru aceste condiții cumplite și pentru eșecul de a face ceva pentru a remedia situația, el a jurat că-l va ucide pe acesta până la sfârșitul zilei.

Dar Elisei a fost informat de către Dumnezeu despre intențiile regelui, drept care le-a spus bătrânilor că un sol al regelui se îndreaptă spre ei, urmat chiar de rege și le-a poruncit să nu-l lase pe emisar să intre până când nu va sosi chiar regele. Imediat după aceea a sosit solul, urmat de rege, care a crezut că nu mai e nimic de făcut decât să se predea Siriei. Atunci regele a zis: „Negreșit, nenorocirea aceasta este de la Domnul. Ce rost mai are să-L aștept pe Domnul?” Incidentul ne amintește de textul de la Proverbe 21:1: „Inima regelui este în mâna Domnului, ca râuri de apă; El o îndreaptă încotro vrea” (Proverbe 21:1). Regele Israelului nu este pomenit pe nume aici. De fapt, nu ni se oferă numele regelui în nici unul din incidentele consemnate în capitolele 4-8. Mulți comentatori susțin că în timpul asediului descris aici pe tronul Israelului stătea Ioram (Ioram), dar nu putem ști cu certitudine dacă așa stau lucrurile, întrucât misiunea lui Elisei, care a acoperit jumătate de secol, sub domniile a patru regi, nu este consemnată în ordine cronologică.

Elisei i-a făcut apoi regelui o remarcabilă precizare, promițând că a doua zi se va vinde floare de făină și orz la poarta Samariei, la prețuri derizorii. Când slujitorul regelui a pus la îndoială posibilitatea unei atari evoluții, Elisei a adăugat că acest om va vedea cu ochii săi, dar nu va apuca să mănânce din acest belșug. „Dacă dorești să crezi cu adevărat,” scrie Moody, „atunci trebuie să răstignești întrebarea: «cum?»” (cf. ucenicii Domnului nostru înaintea hrănirii celor 4000 din Marcu 8:4).

În seara acelei zile patru leproși care stăteau la poarta Samariei s-au decis, în disperare de cauză, să dezerteze în tabăra sirienilor, sperând că vor primi de mâncare. Dar când au ajuns la locul taberei siriene, au găsit-o abandonată, deoarece Domnul făcuse ca forțele inamice să audă un vuiet mare, ca al unei oștiri falnice. Crezând că este vorba despre hitiți sau egipteni pe care regele Israelului i-a tocmisit să lupte

împotriva lor, sirienii s-au retras cuprinși de groază. Matthew Henry comentează: Sirienilor care asediaseră Dotanul li s-a impus o anumită vedere, 4:18. Acum sirienilor din acest text li se impune un anumit auz... Nu putem ști dacă zgomotul auzit de ei a fost produs realmente în văzduh de către îngerii sau dacă s-a auzit doar în urechile lor. Cert e că el a provenit de la Dumnezeu.

La început leproșii s-au înfruptat după bunul plac din belșugul de hrană, bani și alimente găsite în tabăra sirienilor, dar mai târziu, realizând că israeliții vor afla curând că sirienii au plecat și-i vor pedepsi pe ei pentru că nu le-au dat de știre, leproșii s-au decis să-l înștiințeze pe rege. Acesta a bănuit însă că sirienii i-au întins o cursă, ca să-i atragă într-o ambuscadă. Dar un slujitor al său a propus să fie trimis un grup de cercetași să verifice cum stau lucrurile. Pentru că oricum, chiar dacă nu vor fi omorâți de sirieni, vor pieri de foame ca și ceilalți israeliți. Cercetașii au constatat că într-adevăr sirienii au fugit, lăsând în urmă o pradă foarte bogată. Așadar israeliții au prădat corturile sirienilor, punând capăt foametei.

Potrivit profeției rostite de Elisei, faină de calitate superioară și orz s-au vândut în ziua aceea la prețuri foarte scăzute. Slujitorul regelui care-și manifestase scepticismul față de această profeție a văzut lucrul acesta, dar nu s-a bucurat de el, deoarece a murit călcat în picioare de mulțimea entuziastă de la poarta cetății. Versetele 18-20 subliniază din nou că omul respectiv a murit potrivit cu cuvântul Domnului, din pricina necredinței sale. Necredința văduvește victimele sale de binecuvântare, răsplătindu-le cu moartea. Memorabilele cuvinte rostite de leproși: „Nu facem bine! Ziua aceasta este o zi de vești bune și noi tăcem” (v. 9), sunt un imbold necurmat pentru aceia dintre noi cărora ni s-a încredințat evanghelia harului răscumpărător.

11. Restaurarea proprietății sunamitei

Înainte de a se fi abătut foametea asupra țării (probabil foametea de la 4:38), Elisei a avertizat-o pe șunamita din capitolul 4 să plece împreună cu familia, inclusiv fiul pe care l-a înviat. Și astfel ea s-a dus în țara filistenilor, de unde a revenit după ce a trecut foametea. În acest timp Ghehazi era la curtea regelui Israelului, unde de obicei unui lepros îi era interzis accesul. Chiar pe când îi povestea el regelui cum îi redase Elisei viața băiatului șunamitei, iată că vine chiar femeia aceasta, solicitând să-i fie redată proprietatea. Regele a poruncit să-i fie redată nu numai averea, ci și roadele produse în cei șapte ani cât a lipsit ea din țară.

12. Profeția lui Elisei despre domnia lui Hamei (8:7-15)

Când a auzit Ben-Hadad, regele Siriei, care era bolnav, că Elisei a sosit la Damasc, a trimis un ofițer, pe nume Hazael, să se prezinte la profet cu un dar substanțial, și să-l întrebe dacă se va vindeca, întrucât Naaman era comandantul armatei siriene sub domnia lui Ben-Hadad, e de presupus că Ben-Hadad avea cunoștință despre puterile vindecătoare pe care le posedă Elisei (cap. 5). Poate că profetul îl va vindeca și pe el. Iată răspunsul vag pe care l-a dat profetul lui Hazael: „Du-te și spune-i: «Te vei vindeca, fără îndoială,» dar Domnul mi-a descoperit că va muri.” Cu alte cuvinte, boala lui nu era neapărat incurabilă, dar Ben-Hadad nu se va scula din pat, deoarece Hazael îl va asasina. Elisei s-a uitat țintă în ochii lui Hazael cu atâta intensitate, încât acesta s-a rușinat. Elisei a prevăzut că Hazael va aduce peste copiii lui Israel o cumplită suferință și pierderi incalculabile de mari, fapt care l-a făcut pe profet să plângă.

Hazael a răspuns că el nu e decât un câine. Or, cum s-ar putea ca ei să facă aceste fapte îngrozitoare? Williams parafrizează: Se poate oare ca eu, care nu sunt decât un câine, să mă sui pe tronul Siriei, realizând fapte atât de mărețe?!

Dar Elisei fusese înștiințat de Domnul că Hazael va fi următorul rege al Siriei. Apoi, în urma acestui anunț, Hazael s-a întors la stăpânul său, Ben-Hadad, spunându-i că se va vindeca, după care l-a ucis mișelește, asfixiindu-l cu o cârpă groasă înmuiată în apă.

Următorul citat rezumă succint acuratețea profeției lui Elisei: Curând după aceea [adică după asasinarea lui Ben-Hadad], Hazael a luptat împotriva forțelor reunite ale lui Ioram și Ahazia, la Ramot-Ghilead (8:28, 29; 9:14, 15). Acest rege l-a învins de multe ori pe Iehu pe câmpul de bătălie, devastându-i întreaga țară, de la malul de răsărit al Iordanului, de la Arnon, în sudul țării, și până la Bașan, în nord (10:32,33). În timpul domniei lui Iohaz, succesorul lui Iehu, Hazael a făcut numeroase incursiuni în teritoriul Israelului, care nu a fost nimicit cu desăvârșire doar din pricina îndurării lui Dumnezeu (13:3, 22, 23). Hazael a pătruns și în sud-vestul Palestinei, cucerind cetatea Gat. Apoi l-a constrâns pe regele lui Iuda să-i plătească o mită substanțială în schimbul cruțării Ierusalimului (12:17,18; 2 Cron. 24:23, 24). Abia după moartea lui Hazael a reușit Israelul să curme agresiunea Siriei, în timpul domniei lui Ben-Hadad III, fiul lui Hazael (2 Regi 13:24, 25).

Iehoram (Ioram) fiul lui Iosafat a fost rege peste Iuda timp de opt ani (853-841 î.Cr.; cf. 2 Cronici 21:4-20).

Cronologia din versetul 16 trebuie reconciliată cu aceea de la 1 Regi 22:42, 51; 2 Regi 3:1; și 2 Regi 8:25. Aparenta neconcordanță s-ar putea explica prin faptul că Iehoram a domnit cinci ani alături de tatăl său, fiind co-regent. Sau s-ar putea ca Iosafat să fi împărțit puterea, o perioadă din domnia sa, cu Asa și că domniile lui Ahazia și Iehoram sunt datate de la începutul domniei unice a lui Iehoram.

Iehoram se căsătorise cu Atalia, fiica lui Ahab și Izabela. Căsătoria aceasta a fost pusă la cale negreșit de către tatăl său, Iosafat, din rațiuni politice, de reconciliere cu Israelul. Dar urmarea ei pe plan spiritual a fost aceea că regatul Iuda a fost târât și mai adânc în idolatria practică de regatul de nord. Din pricina apostaziei sale, Domnul ar fi distrus Iuda, dacă nu ar fi fost la mijloc promisiunea pe care i-o făcuse lui David (2 Samuel 7:12-16).

În timpul domniei lui Ioram, Edom s-a răsculat împotriva sa. Ioram a luat măsuri pentru înăbușirea răscoalei, pornind cu trupele sale împotriva Țairului (Edom), cetate situată la sud de Marea Moartă. Edomiții l-au înconjurat însă, Ioram reușind să scape doar printr-o străpungere a frontului, armata sa retrăgându-se. Începând de atunci Edomul nu a mai fost complet supus regatului Iuda. E probabil ca profetul Obadia să fi rostit oracolul său împotriva Edomului în timpul domniei lui Iehoram. Se spune în textul biblic că și Libna, situată în apropiere de Filistia, s-a revoltat, aceasta denotând slăbiciunea inerentă a regatului lui Iuda în timpul domniei lui Ioram. Libna era o cetate levitică. Motivul revoltei îl găsim la 2 Cronici 21:10, 11. Evident, ulterior Iuda a recâștigat controlul asupra acestei cetăți (19:8).

Ahazia fiul lui Iehoram a fost rege peste Iuda timp de un an (841 î.Cr., cf. 2 Cronici 22:1-9).

În versetul 26 se spune despre Ahazia că a fost fiul Ataliei, nepoata lui Omri. Ahazia este identic cu Iehoahaz de la 2 Cronici 22:6. Ioram, regele Israelului, a fost unchiul lui Ahazia. Mama lui Ahazia, Atalia, a fost fiica lui Ahab și sora lui Ioram, regele Israelului, în acest punct din narațiunea biblică numele diversilor regi ai Israelului și ai lui Iuda sunt destul de greu de urmărit. Ahab, regele Israelului, avea doi fii, care au ocupat tronul unul după altul, respectiv Ahazia și Iehoram (Ioram). Iosafat, regele regatului Iuda, a avut un fiu pe nume Iehoram, care a domnit după el. Acest Iehoram a fost urmat la tron de fiul său, Ahazia. Astfel Ahazia și Iehoram au domnit în Israel în timp ce Iehoram și Ahazia au domnit în Iuda.

ISRAEL	IUDA
Ahazia	Iehoram
Iehoram	Ahazia

Aici se spune despre Ahazia... regele lui Iuda ca avut douăzeci și doi de ani când a început să domnească; la 2 Cronici 22:2 se spune că a avut patruzeci și doi de ani. Din marea majoritate a indiciilor existente rezultă că vârsta corectă a fost de douăzeci și doi de ani, cealaltă cifră fiind, probabil, o greșeală de copiere.

Ahazia s-a unit cu unchiul său, Ioram, regele Israelului, pornind la război împotriva Siriei, la Ramot Ghilead. Regele Ioram a fost rănit în luptă și transportat la Iezreel pentru a se refăce. Ahazia l-a vizitat acolo, pe când era în convalescență. Tatăl lui Ioram, Ahab, și-a pierdut viața la Ramot Ghilead (1 Regi 22). Bunicul lui Ahazia, Iosafat, procedase nechibzuit, unindu-se cu Ahab în acel loc și fiind, în consecință, omorât. Dar iată că Ahazia nu a învățat nimic din istorie, neluând în seamă avertismentul de a nu se uni cu Israelul. Prin urmare, a fost și el omorât, mai târziu (cap. 9).

1. Ungerea lui Iehu

Elisei i-a poruncit unuia din fiii profeților să se ducă la Ramot Ghilead și să-l ungă în taină pe Iehu ca rege al Israelului, înlocuindu-l pe Ioram. Iehu era fiul lui Iosafat, fiul lui Nimși (v. 2), nu fiul lui Iosafat regele lui Iuda. Iehu a fost comandantul armatei lui Ioram și în această calitate fusese staționat la Ramot Ghilead, pentru a nu-i lăsa pe sirieni să lanseze atacuri împotriva regatului. Când l-a uns, profetul i-a dat de asemenea împuternicirea de a distruge casa lui Ahab, potrivit cu cuvântul profeției lui Elisei (1 Regi 21:21-24). Sarcina de a-l unge pe Iehu îi fusese încredințată lui Ilie (1 Re. 19:16), dar se pare că el a transmis-o succesorului său, Elisei, care, la rândul său, a trimis un profet necunoscut la Ramot Ghilead să-l ungă pe Iehu în ascuns. Modul în care s-a făcut ungerea i-a conferit lui Iehu avantajul luării prin surprindere, pe care l-a folosit cu dibăcie în preluarea tronului.

2. Execuțiile lui Iehu (9:11-10:17)

Când a ieșit Iehu din încăperea dinăuntru, camarazii lui au dorit să știe ce i-a spus „nebunul acela de profet”. Mai întâi Iehu a încercat să evite răspunsul la întrebarea lor, sugerând că ei deja știau ce a spus profetul. Poate credea că ei l-au trimis pe profet să-l ungă, pentru ca să-l răstoarne pe Ioram. Dar la insistențele lor, Iehu le-a dezvăluit că tocmai fusese uns ca rege. Atunci, în mare grabă, ei și-au așternut hainele pe trepte, proclamându-l în public ca rege al Israelului.

Iehu fiul lui Iosafat a fost rege al Israelului douăzeci și opt de ani (841-814/12 î.Cr.; 2 Re. 9:14-10:36).

Odată cu domnia lui Iehu este inaugurată a cincea dinastie a regatului nordic Israel. Înainte ca vestea despre ungerea sa să ajungă la Iezreel, Iehu s-a grăbit să-lucidă pe Ioram. Un străjer a văzut cum Iehu și cei ce-l însoțeau se apropie de cetate și l-a înștiințat pe Ioram. Drept care au fost trimiși, în două rânduri, soli în întâmpinarea sa, pentru a afla identitatea celor care se apropiau. Dar Iehu i-a împiedicat pe soli să revină la Ioram. Între timp străjerii l-au înștiințat pe rege că după felul în care mâna carul cel ce se situa în fruntea cetei se părea că este Iehu, „fiul” (nepotul) lui Nimși. Ioram a ieșit apoi în întâmpinarea lui, cu carul regal, însoțit de nepotul său, Ahazia, regele regatului Iuda, crezând că Iehu îi aduce vești importante de la Ramot Ghilead. Apropiindu-se de Iehu, l-a salutat cu cuvintele: „Este pace (șalom), Iehu?”, dar i s-a răspuns cu cuvinte belicoase. Simțind că este vorba de trădare, Ioram a încercat să fugă, dar a fost omorât de săgeata trasă de Iehu, astfel împlinindu-se literalmente profeția rostită de Hie (1 Regi 21:19), trupul lui Ioram fiind aruncat în via lui Nabot.

Ahazia a încercat și el să scape, dar a fost de asemenea lovit de o săgeată, murind apoi la Meghido. În urma actului de fraternizare cu casa lui Ahab, el a căzut sub blestemul divin pe care Iehu fusese împuternicit să-l aducă la îndeplinire. Trupul său a fost readus la Ierusalim, pentru înhumare. La 2 Cronici 22:9 se spune că el a murit în Samaria, dar asta ar putea să fie o referire la regatul Samariei sau la regiunea respectivă. Versetul 29 nu este încadrat în ordinea cronologică, ci este o repetare a textului de la 8:25. Discrepanța de ani menționată aici (al unsprezecelea față de al doisprezecelea) este probabil cauzată de metode diferite de calcul.

Când Iehu a ajuns în cetatea propriu-zisă Iezreel, Izabela i-a strigat în batjocură: „Este pace, Zimri, ucigașul stăpânului tău?” Și Zimri devenise rege al Israelului prin asasinarea stăpânului său, dar numai de pace nu a avut parte!

Tentativa sa de lovitură de stat a durat doar șapte zile (1 Regi 16.9-19). Ceea ce voia de fapt Izabela să-i spună lui Iehu era că acesta nu va propăși în rebeliunea sa. Doi eunuci de la curte și-au dovedit loialitatea față de Iehu, aruncându-l pe Izabela pe fereastră. Sângele ei a improșcat zidul și trupul cailor, iar trupul i-a fost mâncat de câini, împlinindu-se astfel profeția de la 1 Regi 21:23. Nu a mai rămas din ea nimic decât craniul, picioarele și palmele mâinilor. Campbell Morgan remarcă următoarele în legătură cu aceasta: Până și câinii s-au ferit de căpățâna și mâinile și picioarele care puseseră la cale și executaseră atâtea abominații; și nici un mormânt nu a rămas în urma ei, care să-i perpetueze memoria. A dăinuit doar infamia ei.

În continuare Iehu i-a ucis pe cei șaptezeci de descendenți („fii”) ai lui Ahab, care locuiau în Samaria. Mai întâi el le-a dat păzitorilor lor un ultimatum, cerând să aleagă cei mai calificați dintre urmașii lui Ahab ca regi care să lupte împotriva lui Iehu și a oamenilor săi. Dar ei și-au adus aminte cum doi regi (Ioram și Ahazia) se dovediseră neputincioși față de Iehu la Iezreel, și astfel au trimis vorbă că nu vor fi slujitori ascultători. El le-a scris din nou, că-și pot dovedi loialitatea față de el dacă îi predau capetele celor șaptezeci de descendenți de parte bărbătească ai lui Ahab, a doua zi la Iezreel. Păzitorii au convenit să facă așa. Dimineața Iehu a ieșit să vadă capetele care stăteau adunate în două grămezi la intrarea porții. Poate că oamenii ce s-au strâns la fața locului se așteptau ca Iehu să se mânie pentru acest act deucidere în masă, deoarece nu știau că el poruncise acest măcel. Dar Iehu i-a liniștit numaidecât, spunându-le, de fapt: Voi sunteți nevinovați de această

faptă, după cum și eu sunt nevinovat. E adevărat că l-am ucis pe stăpânul meu Ioram, dar cine i-a ucis pe aceștia? Probabil că Dumnezeu, care a împlinit ceea ce prezisese prin slujitorul său Ilie. Și, continuând să împlinească profeția lui Ilie, Iehu a trecut apoi la uciderea tuturor rudelor lui Ahab, oameni mari, cunoștințe apropiate și preoții săi din Iezreel.

În drum spre capitală, Samaria, Iehu s-a întâlnit cu patruzeci și două din rudele lui Ahab. Termenul „frați” din versetul 13 înseamnă de fapt veri, nepoți etc, întrucât frații lui Ahazia fuseseră uciși (2 Cronici 21:17). Oamenii aceștia veniseră din Iuda să viziteze familia regală a Israelului. Dându-și seama că aveau legături cu casa lui Ahab, Iehu a ordonat uciderea lor la fântâna Bet Eked.

De asemenea Iehu l-a întâlnit pe Iehonadab (numit și Ionadab), un reabilit. Primind asigurări că Iehonadab îi era fidel, Iehu l-a invitat să urce în car alături de el, pentru ca, ajungând la Samaria, să vadă apoi râvna lui Iehu pentru Domnul. La Ieremia 35 ni se dau amănunte suplimentare despre Iehonadab, care a ordonat descendenților săi să revină la vechiul stil de viață pe care îl avusese Israel sub conducerea lui Moise și a lui Iosua, în încercarea de a-i preveni pe israeliți de a merge pe urmele regilor lor, care au adus regatul la apostazie - păcatul principal al regatului de nord. Aflând despre epurarea înfăptuită de Iehu, Iehonadab s-a dus împreună cu noul rege, care l-a primit cu bucurie ca pe un aliat de nădejde în lupta împotriva eradicării baalismului, acestei închinări la idolul Baal. În Samaria Iehu a ucis celelalte rude ale lui Ahab. Morgan atenționează: Iehu era mândru de propria sa râvnă. Cât de insidioasă era această primejdie! Căci primejdie este. Ori de câte ori își face apariția, ea duce la alte lucruri rele. Pe când omul acesta ducea la îndeplinire judecățile lui Dumnezeu împotriva Israelului, în viața sa proprie era un om corupt.

3. Iehu epurează închinătorii la zeul Baal (10:18-36)

După aceasta noul rege a lansat un atac împotriva închinătorilor lui Baal. Pentru a-i putea identifica, el a ordonat să se organizeze o mare sărbătoare în cinstea lui Baal. Templul lui Baal s-a umplut astfel de închinătorii săi din toate colțurile Israelului, care erau îmbrăcați cu veșminte speciale, ce-i deosebeau de restul israelitilor. S-au luat măsuri ca nici un închinător al lui Iehova să nu fie de față. De îndată ce Iehu a adus jertfa de ardere de tot, a dat semnal gărzii sale și căpitanilor să-i ucidă pe toți idolatrii. Optzeci de bărbați au fost postați afară, ca să nu lase pe nimeni să scape. Oamenii lui Iehu au pătruns în încăperea dinăuntrul templului lui Baal, au îndepărtat stâlpii sacri de acolo și i-au ars. Au dărâmat templul lui Baal, transformându-l într-o latrină sau într-o groapă cu gunoi.

În multe privințe Iehu a fost unul dintre cei mai buni, poate chiar cel mai bun dintre regii Israelului, întrucât a executat judecata lui Dumnezeu asupra casei lui Ahab, epurând țara de închinătorii la Baal. Domnul a răsplătit tot ce fusese demn de a fi răsplătit, făgăduindu-i lui Iehu că dinastia lui va dăinui până la a patra generație (adică Iehoahaz, Ioaș (în românește Ioaș), Ieroboam II și Zaharia).

Dar Iehu a continuat să promoveze închinarea la vițeei de aur, pe care o inaugurase Ieroboam. De asemenea, el este condamnat la Osea 1:4 pentru cruzimea nespus de mare de care a dat dovadă în exterminarea casei lui Ahab. Ca urmare a eșecurilor sale, Domnul a început să taie câte o bucată din teritoriul Israelului. Hazael, regele Siriei, a capturat teritoriul de pe malul de est al Iordanului ce fusese inițial ocupat de triburile Ruben și Gad și de jumătate din tribul Manase. Elisei prezisese că Hazael va proceda astfel (8:12). Acest rege sirian executa judecata rostită de Domnul asupra casei lui Ahab. În spatele activității acestor regi răi ochiul spiritual poate vedea mâna suverană a lui Iehova, care face ca mânia omului să îndeplinească planurile Sale.

Scena se mută acum din Israel în Iuda. Atalia a preluat puterea când fiul ei, Ahazia, a fost ucis de Iehu. Pentru a preîntâmpina orice amenințare la adresa domniei sale, ea a ordonat uciderea tuturor (cel puțin așa credea ea) fiilor lui Ahazia.

Faptul că Atalia a putut porunci uciderea cu sânge rege a propriilor săi nepoți demonstrează ce mult semăna ea cu mama sa, Izabela. Deși nu știa, ea ducea la îndeplinire blestemul rostit asupra descendenților tatălui ei, Ahab (1 Regi 21:21,22).

Dând dovadă de mare curaj, Ioseba (în textul englez: Iehoșeba), soția lui Iehoiada (2 Cronici 22:11) și o mătușă a fiilor sortiți pierzării, a pătruns în casa regală, furându-l pe tânărul Ioaș (identificat cu Iehoșafat) dintre fiii care erau uciși. Atalia ar fi curmat definitiv spița regală, dar Domnul l-a păstrat în viață pe Ioaș, din pricina legământului pe care îl încheiase cu David. Consecințele de lungă durată ale tentativei Ataliei sunt de-a dreptul uluitoare, căci la mijloc a fost încercarea din partea Satanei de a întrerupe spița mesianică. Ioaș a fost ascuns împreună cu bona sa în dormitorul din templul neutilizat, unde a rămas tip de șase ani, cât s-a aflat Atalia pe tronul regatului Iuda.

În anul al șaptelea, marele preot Iehoiada i-a chemat pe căpitanii peste sute, dintre gărzile de corp și escorte, și le-a arătat pe moștenitorul tronului, încheind cu ei un legământ că o vor înlătura pe Atalia de la putere și-l vor încorona pe Ioaș ca rege. Iată ce afirmă Williams în legătură cu aceasta: Măsurile luate de Iehoiada pentru lansarea revoluției regale (v. 4-11) ar putea fi parafrazate în felul următor: Mai întâi i-a chemat pe ofițerii gărzii regale. Un regiment a primit ordinul de a înconjura casa regelui iar celelalte două regimente au avut sarcina de a defila în fața templului. Orice persoană care încerca să străpungă coloana gărzii urma să fie omorâtă. Membrii gărzii care și-au terminat schimbul în dimineața aceea (v. 9) nu se puteau întoarce în cazarmă, ci trebuiau să se alăture gărzii care începea patrularea în dimineața acelei zile, alăturându-se corpului principal de apărători ai regelui.

Apoi Ioaș a fost adus în fața poporului. I s-a așezat o coroană pe cap și i s-a înmănat un exemplar al Mărturiei (legea). După care poporul a izbucnit în urale, strigând: „Trăiască regele!”

Voind să afle de unde vine zgomotul pe care-l auzea, Atalia a ieșit în curtea templului și, când a văzut ce se întâmplă, a strigat: „Trădare! Trădare!”. Întrucât Iehoiada nu voia ca Atalia să fie ucisă în împrejurimile templului, a ordonat să fie dusă afară, încadrată de soldați. Și astfel a fost omorâtă la intrarea cailor.

Apoi a fost încheiat un legământ între Domnul, noul rege și popor, prin care oamenii s-au angajat să-L slujească pe Domnul. Și, pentru a demonstra că vor face așa, oamenii au devastat templul lui Baal, pe care Atalia îl promovase, omorându-l pe Matan, preotul lui Baal. Regele a fost apoi escortat la palatul regal, în cadrul unei procesiuni solemne. Locuitorii țării s-au bucurat iar cetatea a avut pace după ce Atalia a fost executată.

Iehoșafat (Ioaș), fiul lui Ahazia, regele lui Iuda, a domnit patruzeci de ani (835-796 î.Cr.; cf. 2 Cronici 23:-24:27).

John C. Whitcomb comentează pe marginea domniei lui Iehoas: Cei patruzeci de ani ai domniei lui Ioaș ar putea fi împărțiți în două părți: înainte și după moartea marelui său mentor, Iehoiada. Afirmatia potrivit căreia „Ioaș a făcut ceea ce a fost bine în ochii lui Iehova în toate zilele preotului Iehoiada” este de rău augur. Fără curajul moral și spiritual al acestui mare preot, Ioaș a fost un om la fel de instabil ca și Lot când n-a mai fost Avram alături de el. Prin urmare, Dumnezeu Și-a arătat îndurarea față de poporul Iuda prin faptul că a prelungit viața lui Iehoiada, dându-i acestuia uimitoarea vârstă de 130 de ani (2 Cronici 24:15)! Astfel Iehoiada a trăit mai mult decât orice persoană a cărei vârstă este consemnată în intervalul de o mie de ani de la Amram, acel strămoș al lui Moise, care a murit la vârsta de 137 de ani (Exod 6:20). În general, domnia lui Iehoas a fost demnă de laudă. Dar el nu i-a oprit pe oameni să se închine pe înălțimi. Principala sa contribuție a constituit-o operațiunea de reparare a templului. În acest scop el a dat instrucțiuni preoților ca să fie puse deoparte anumite fonduri pentru refacerea casei Domnului. Potrivit lui Williams, acestea au fost fondurile puse deoparte: (1) banii tuturor celor înregistrați în cadrul recensământului (vezi Exod 30:12); (2) banii la care e evaluat fiecare om - adică banii de evaluare (Levitic 27); (3) toți banii pe care un om dorea să-i dăruiască - adică ofrandele de bunăvoie legiferate în Levitic.

Când nici în al douăzeci și treilea an al domniei regelui Iehoas nu s-au făcut încă nici un fel de reparații, regele l-a chemat pe Iehoiada și pe ceilalți preoți, spunându-le despre un nou plan de colectare a fondurilor și de reparare a templului. Preoții nu vor mai colecta de acum încolo banii direct, după cum nu vor mai supraveghea reparațiile aduse templului (v. 7), ci se va așeza o cutie cu un orificiu în capacul ei, în dreapta altarului, în care să se strângă banii primiți pentru refacerea templului. Scribul regelui și marele preot au făcut totalul banilor pe care i-au distribuit apoi lucrătorilor. Supraveghetorii au fost cinstiți, drept care nu a fost nevoie să se ceară o contabilizare publică a fondurilor. Versetul 13 pare să contrazică textul de la 2 Cronici 24:14; dar din versetul 13 reiese că fondurile nu au fost utilizate pentru cumpărarea ustensilelor templului în timp ce era acesta în curs de restaurare, pe când de la 2 Cronici 12:14 reiese că după ce s-a încheiat lucrarea de reparație, fondurile excedentare au fost utilizate în acest scop. Dând dovadă de ascultare față de Cuvântul lui Dumnezeu (Levitic 5:16; Numeri 5:8,9), oamenii au continuat să le dea preoților banii pentru ofrandele de păcat și pentru jertfa de fărădelege.

În acest timp, Hazael, regele Siriei, a capturat cetatea Gat, pornind cu oastea spre Ierusalim. Iehoas i-a dat lucruri sfinte din templu și din casa regelui, pentru a-l convinge să nu atace capitala statului Iuda.

După moartea lui Iehoiada, prinții lui Iuda l-au abătut pe regele lor de la calea dreaptă, făcându-l să cadă în idolatrie. Când Zaharia, un fiu (sau un nepot) al marelui preot, a încercat să cheme poporul înapoi la închinarea la Iehova, Regele Iehoas a ordonat omorârea sa cu pietre (2 Cronici 24).

Proprii servitori ai lui Iehoas au uneltit împotriva sa, omorându-l în casa lui Milo. Aceasta a fost judecata trimisă de Dumnezeu împotriva sa pentru uciderea lui Zaharia.

Isus S-a referit la moartea lui Zaharia când i-a mustrat pe învățătorii legii (Luca 11:51), spunând că sângele tuturor profeților, de la sângele lui Abel la cel al lui Zaharia, va fi cerut din mâna acelei generații. Astfel el a inclus sângele tuturor martirilor din perioada Vechiului Testament, de la Abel din Geneza la cel al lui Zaharia de aici și din 2 Cronici, ultima carte a Bibliei ebraice. (Biblia ebraică conține aceleași cărți ca și Vechiul Testament folosit de noi, dar în altă ordine.)

Iehoiada a fost un om evlavios care s-a consacrat slujirii în împărăție și în templu. El a primit în schimb două binecuvântări: Fiul său Zaharia i-a urmat exemplul, călcând pe urmele sale, și a fost îngropat alături de regii lui Iuda, o onoare mare pentru cineva care nu s-a născut în familia regală. Pe de alta parte, Ioaș a decăzut tot mai mult după moartea lui Iehoiada. El a prădat templul pe care-l reparase cândva și a jefuit trezoreria regală, pentru a cumpăra bunăvoința sirienilor. El nu a fost îngropat în mormântul regilor, deoarece a murit sub judecata divină, pentru asasinarea lui Zaharia. Este de o importanță vitală să perseverăm în evlavie, pentru ca nu cumva să fim o piedică în calea împărăției lui Dumnezeu. Iehoiada: un exemplu strălucitor! Ioaș: un avertisment solemn!

K. Regele Iohaz al lui Israel

Iohaz (Iehoahaz) fiul lui Iehu a fost rege al Israelului șaptesprezece ani (814/13-798 î.Cr.).

Iehoahaz a mers pe urmele lui Ieroboam, practicând o închinare dublă: și în fața lui Iehova, și a Așerei (v. 6). Dumnezeu l-a pedepsit, trimițându-i pe sirieni împotriva Israelului. Aceștia au redus forțele lui Iehoahaz la numai cincizeci de călăreți, zece care și zece mii de infanteriști. Când Iehoahaz a strigat către Domnul, El a ridicat un izbăvitor, care a salvat Israelul din mâna sirienilor. E posibil ca acest izbăvitor să fi fost Adadnirar III, regele Asiriei, care către sfârșitul domniei lui Iehoahaz a provocat tot mai multe necazuri Siriei, astfel nelăsându-i prea mult timp să facă rău Israelului. Unii comentatori sugerează că Elisei a fost izbăvitorul. Alții spun că versetul 5 se referă fie la Iehoas (v. 25) fie la Ieroboam II (14:26, 27). Versetul 23 explică de ce Dumnezeu a răspuns la rugăciunea lui Iehoahaz: din pricina legământului pe care l-a încheiat cu Avraam, Isaac și Iacob.

Observați că versetele 5 și 6 sunt o paranteză. Este o paranteză a harului. Până la finele aceluși veac Israelul avea să fie măturat din pământul făgăduinței din pricina persistenței sale în păcatele lui Ieroboam. Dându-i națiunii un izbăvitor, Domnul căuta s-o abată de la calea pierzării spre care se îndrepta, înainte de a fi fost prea târziu, când, în cele din urmă, s-a abătut judecata divină. Dar ei n-au voit să se îndepărteze de păcatele casei lui Ieroboam ci au umblat în ele.

L. Regele Iehoas (Ioaș) al Israelului

Iehoas (Ioaș) fiul lui Iehoahaz a fost rege al Israelului timp de șaisprezece ani (798-782/81 î.Cr.; 2Re. 13:10-14:16). Trebuie să facem distincție între acest rege Iehoas (Ioaș) și regele lui Iuda cu același nume, care domnea concomitent. Domnia acestui Iehoas a fost rea, după calapodul domniei lui Ieroboam fiul lui Nebat. Versetele acestea ne oferă un rezumat condensat al domniei sale: El a devenit rege; a făcut ce este rău în ochii Domnului; s-a odihnit alături de părinții săi. Relațiile cu Amazia, regele lui Iuda, sunt consemnate în 14:8-16.

M. Încheierea misiunii lui Elisei (13:14-25)

Versetele 14-25 ne spun despre profeția și moartea lui Elisei, care au avut loc în timpul domniei lui Iehoas. Pe când profetul Elisei se afla pe patul de moarte, Ioaș (Iehoas) l-a vizitat și l-a plâns, spunând: „O părinte, părinte, carele lui Israel și călăreții săi!” Prin asta a vrut să spună că oameni de calibrul lui Elisei au fost cea mai autentică și mai bună apărare pentru poporul Israel. Elisei rostise aceleași cuvinte cu ocazia trecerii la cele veșnice a lui Ilie (2:12). El și-a dat seama că moartea profetului avea să constituie o mare pierdere pentru regat. De pe patul de moarte, Elisei i-a spus lui Ioaș să ia un arc cu săgeți și să lovească pământul cu săgețile. Săgeata trasă spre răsărit semnifică biruință asupra sirienilor, care ocupaseră teritoriul israelit situat la est de Iordan, întrucât Ioaș a lovit pământul doar de trei ori, el avea să lovească Siria doar de trei ori. Dacă ar fi lovit pământul de cinci sau șase ori, Siria ar fi fost eliminată în întregime. Dar lui Ioaș îi lipsea spiritul de perseverență și răbdare. Biruința asupra dușmanilor depinde de gradul de ascultare de care dă cineva dovadă. Precis Ioaș a cunoscut semnificația actului pe care-l săvârșea, altminteri nu ar fi fost făcut răspunzător pentru eșecul de a lovi de cinci sau șase ori pământul. Moartea lui Elisei nu a fost de bun augur pentru regatul de nord.

În primăvara fiecărui an, bande de moabiți invadau țara. Într-o zi, câțiva oameni din Israel se duceau la cimitir să îngroape un mort, când au văzut una din aceste bande apropiindu-se. Precipitați, au deschis mormântul lui Elisei, aruncând trupul neînsuflețit cu care veniseră peste cel al lui Elisei. De îndată ce mortul s-a atins de oasele lui Elisei, a înviat, stând în picioare.

Scriptura nu ne spune nimic despre ultimii patruzeci și cinci de ani ai misiunii lui Elisei, de la ungerea lui Iehu, din anul 841 î.Cr. (cap. 9), până la moartea sa prin anul 795 î.Cr. Ultima sa profeție (rostită pe patul morții) a fost una de biruință (v. 17). Ultima sa minune (săvârșită la mult timp după moartea sa - v. 21) a constituit o validare a mesajului și misiunii sale de slujire a Israelului și a regelui său. Împlinind profeția lui Elisei, Iehoas a recapturat cetățile pe care Hazael le luase de la Israel. Acest lucru s-a realizat prin trei victorii succesive.

Amazia fiul lui Ioaș a fost rege al lui Iuda douăzeci și nouă de ani (796-767 î.Cr.; 2 Cronici 25).

Domnia lui Amazia, deși bună, a fost lipsită de strălucirea domniei lui David. Mai degrabă s-a asemănat cu aceea a tatălui său (Ioaș) prin faptul că nici unul nu a abolit închinarea pe înălțimi. Una din primele fapte săvârșite de Amazia a fost de a-i ucide pe complotiștii care i-au asasinat tatăl (12:20, 21). Dar pe copiii acestora i-a cruțat, dând astfel dovadă de ascultare de textul de la Deuteronom 24:26. De asemenea, a condus o campanie strălucită împotriva Edomului, omorând zece mii dintre locuitorii săi și capturând cetatea de piatră Sela (Probabil Petra). Din nefericire, a adus în țară zeii edomiți și a început să se li se închine (2 Cronici 25:14).

Umflându-se de mândrie, plin de nechibzuință, Amazia l-a invitat pe Iehoas, regele Israelului, la o confruntare. Iehoas a răspuns printr-o parabolă, în care se făcea că spinele (Iuda) i-a spus cedrului (Israelul): „Dă-i fiului meu pe fiica ta în căsătorie” (cu alte cuvinte o buruiiană care face o cerere impertinentă unui copac falnic). O fiară sălbatică (armata Israelului) a călcat în picioare spinele (Iuda). Lui Amazia ar trebui să-i fie de ajuns că a obținut o victorie împotriva Edomului, și să nu se joace cu focul, antagonizând Israelul. Când Amazia a refuzat să asculte, Iehoas a pornit la luptă împotriva Iudei, dărâmând zidul Ierusalimului și luând cu el o parte din comorile sale.

Antagonismul dintre Iuda și Israel, care a început în acest timp, a continuat până la căderea Israelului în anul 722 î.Cr. Amazia a fugit în Lachiș, ca să scape de o conspirație, dar a fost urmărit și omorât acolo.

O. Regele Azaria (Uzia) al lui Iuda

Azaria (identic cu Uzia), fiul lui Amazia, a fost rege al lui Iuda cincizeci și doi de ani (792/91-740/39 î.Cr.; cf. 15:1-7; 2 Cronici 26). Misiunea lui Isaia, a lui Amos și a lui Osea au început în această perioadă din istoria Vechiului Testament (Isaia 1:1; Osea 1:1; Amos 1:1). Cărțile Amos și Osea ne dezvăluie condițiile sociale și religioase care domneau în Israel în acest timp. Prin acești profeți Domnul în permanență îi avertiza pe israeliți despre dezastrul care se apropia, încercând să-și abată poporul din drumul sau către muchea prăpăstiei întruchipat de judecata ce avea să vina peste ei. Azaria a fost co-regent cu tatăl său în primii douăzeci și patru de ani ai domniei sale. El a zidit Elatul, la nord de Golful Aqaba. O consemnare mai detaliată a domniei sale ne este prezentată în capitolul 15 și la 2 Cronici 26.

P. Regele Ieroboam II al lui Israel

Ieroboam II, fiul lui Iehoas, a fost rege al Israelului patruzeci și unu de ani (793/92-753 î.Cr.). Primii doisprezece ani ai domniei lui Ieroboam coincid cu cei ai tatălui său, Ioaș (Iehoas). Cât privește politica sa pe plan religios, regele acesta a călcat pe urmele idolatrului Ieroboam, fiul lui Nebat. Pe plan politic, el a redat Israelului teritoriile de la intrarea Hamatului (Galileea) până la Marea Araba (Transiordania), cum profețise Iona. Această profeție nu este consemnată în Scriptură. (Versetul 25 stabilește cu exactitate timpul misiunii lui Iona, fapt de mare însemnătate când studiem cartea ce-i poartă numele. Este uimitor să ne dăm seama că asirienii au dus Israelul în captivitate la numai patruzeci până la șaptezeci de ani după ce Ninive s-a pocăit, ca urmare a predicării lui Iona!) Ieroboam II ar putea să fi fost izbăvitorul menționat la 13:5 (cf. 14:26,27). Versetele 26 și 27 ne oferă prilejul de a lua cunoștință de profunzimea și duioasa dragoste și răbdare a Domnului. Versetul 27 trebuie înțeles în contextul său. Israel, și mai târziu Iuda, au fost ulterior șterse, dar, potrivit făgăduinței date de Dumnezeu părinților națiunii ebraice, evreii vor fi reuniți și sădiți din nou în țara lor.

Q. Regele Azaria (Uzia) al lui Iuda, continuare

În general, Azaria a fost un rege bun. La capitolul minusuri se înscrie faptul că a permis existența în continuare a înălțimilor în Iuda. Când s-a amestecat în treburile ce țineau de funcțiile preoțești, aducând tămâie în templu, deși a fost avertizat de preoți să nu facă acest lucru, Azaria a fost lovit cu lepră și a trebuit să locuiască izolat într-o casă separată până în ziua morții sale (cf. 2 Cronici 26:16-21).

Misiunea lui Amos s-a încheiat în această perioadă.

R. Regele Zaharia al lui Israel

Zaharia fiul lui Ieroboam II a domnit peste Israel șase luni (753-752 î.Cr.). Asemenea predecesorilor săi, Zaharia a călcat pe urmele lui Ieroboam întâiul, închinându-se la vițeei de aur din Dan și Betel. După o scurtă domnie de numai șase luni, Zaharia a fost asasinat de către Șalum. Traducerea RSV, urmând exemplul Septuagintei, spune că a fost ucis la Ibleam, un oraș din Valea Iezreel, în apropiere de locul unde

fusese ucis Ahazia de către Iehu (9:27). Moartea lui Zaharia a marcat sfârșitul dinastiei lui Iehu, Zaharia fiind reprezentantul generației a patra, așa cum promisese Dumnezeu că Iehu și urmașii săi vor ocupa tronul Israelului timp de patru generații (v. 12; cf. 10:30).

S. Regele Șalum al Israelului

Șalum fiul lui Iabeș a fost rege al Israelului o lună (752 î.Cr.). Puține lucruri au fost consemnate în legătura cu acest rege. Domnia lui Șalum a fost singura din dinastia a șasea de celor zece triburi din nord. Șalum obținuse tronul prin asasinat, drept care l-a și pierdut în acest fel, o lună mai târziu, fiind asasinat de Menahem.

T. Regele Mehanem al Israelului

Menahem fiul lui Gadi a fost rege al Israelului zece ani (752-742/41 î.Cr.). Menahem a prădat cetatea Tifsa - dar nu cetatea cu același nume Tifsa de pe malul fluviului Eufrat, ci cea din apropiere de Tirzah. Când cetatea a refuzat să se predea, Menahem i-a masacrat cu cruzime pe locuitorii săi, inclusiv femeile însărcinate. Între timp, regatul sirian decăzuse iar Asiria devenise principalul inamic al Israelului. Pul, regele Asiriei, a invadat Israelul. Menahem i-a dat o mie de talanți de argint, pentru a-i potoli mânia și a obține sprijinul său în efortul de consolidare a șubredului tron al lui Menahem. Regele Israelului a strâns aceste fonduri impunând asupra bogaților un impozit de cincizeci de sicii de argint de persoană (v. 20). Prețul unui sclav în Asiria era pe vremea aceea cincizeci de sicii de argint. Menahem s-a supus de bună voie jugului Asiriei deoarece a considerat că este în avantajul său să procedeze astfel. Cei mai mulți cercetători cred că Pul este identic cu Tiglat-Piieser III (v. 29).

U. Regele Pecaia al lui Israel

Pecaia fiul lui Menahem a fost rege al Israelului doi ani (742/41-740/39 î.Cr.). Tot ce știm despre acest rege este că domnia sa a fost rea și că a fost ucis de Peca și cincizeci de ghileadiți în Samaria. Domnia sa a pus capăt celei de-a șaptea dinastii a Israelului. Pecaia a fost singurul dintre regii târzii ai Israelului care nu a obținut tronul prin forță, dar nu după mult timp i-a fost smuls cu forță de către unul din slujbașii săi.

V. Regele Peca al lui Israel

Peca fiul lui Remalia a fost rege al Israelului douăzeci de ani (752-732/31 î.Cr.). Peca a fost căpitan în domnia lui Pecaia, pe care l-a ucis. Din alte texte din Scriptură aflăm că Peca a invadat Iuda, tocmai sirienii să lupte împotriva lui Iuda. Dar Ahaz, regele lui Iuda, a apelat la ajutorul Asiriei. Mai întâi regele Asiriei l-a ucis pe Rezin, regele Siriei, după care a atacat Israelul. Apoi a cucerit cele două triburi și jumătate situate pe malul de est al Iordanului, precum și teritoriul Galileii, ducând locuitorii acestor ținuturi în robie. Aceasta a constituit prima etapă a captivității asiriene. Guvernarea lui Peca în calitate de căpitan a coincis cu cei zece ani ai domniei lui Menahem și cu cei doi ani ai domniei lui Pecaia. Susținut de Asiria, Hoșea a smuls tronul Israelului, uneltind împotriva lui Peca și omorându-l, aceasta punând capăt celei de-a opta dinastii a Israelului.

W. Regele Iotam al lui Iuda

Iotam fiul lui Uzia a fost rege al lui Iuda în total douăzeci de ani, inclusiv patru ani cât a fost coregent alături de Uzia (750-732/31 î.Cr.; cf. 2 Cronici 27). Prima parte a domniei lui Iotam a fost coregentă cu domnia tatălui său Uzia (în unele ediții românești „Ozia”, n.tr.) iar ultima parte a domniei sale a fost coregentă cu cea a lui Ahaz. Domnia sa oficială a durat șaisprezece ani. Iotam a fost unul din regii mai buni ai lui Iuda, deși nici el nu a abolit înălțimile. Iotam a zidit Poarta de Sus a casei Domnului și a sponsorizat alte lucrări de construcție în țară. Cu puțin timp înainte de a muri, Rezin și Peca au început atacul lor comun împotriva lui Iuda. Profetul Mica și-a început misiunea în timpul domniei lui Iotam. La 2 Cronici 27:6 găsim acest comentariu editorial laudativ la adresa lui Iotam: „Așadar Iotam a devenit puternic, pentru că și-a pregătit calea înaintea Domnului Dumnezeului său.” Este un contrast izbitor cu ce s-a spus despre regii Israelului, care s-au conformat căilor lui Ieroboam.

Ahaz fiul lui Iotam a fost rege al lui Iuda douăzeci de ani (735-716/15 î.Cr.; cf. 2 Cronici 28).

Ahaz a fost coregent cu tatăl său probabil pe parcursul a doisprezece ani. Numele Ahaz este forma prescurtată a lui Iehoahaz. În inscripțiile asiriene așa apare Ahaz, cu forma lungă. Prefixul „Ieho-” se referă, desigur, la Iehova și în mod cert Duhul Sfânt a dispus ca acest prefix să fie omis, întrucât Ahaz a fost un apostat. El a mers pe urmele regilor lui Israel, practicând idolatria, până acolo încât și-a trecut propriul fiu prin foc. În cadrul închinării la zeul Moloc, se crede că copiii erau trecuți printre brațele încinse ale idolului de aramă, acest gest semnificând curățirea de ce este rău și, în același timp, un act de devoțiune față de zeu. Uneori copiii erau chiar omorâți și arși de vii (Ieremia 7:31; Ez. 16:21).

Pentru a o determina pe Iuda să li se alăture în lupta împotriva Asiriei și pentru a instala un rege vasal pe tronul lui Iuda (Isa 7:6), Siria și Israel s-au unit în atacul dezlănțuit împotriva Ierusalimului, în același timp, Siria a capturat Elatul, înființând acolo o colonie de sirieni. În disperarea sa, Ahaz a apelat la Asiria, însoțind apelul de un dar de argint și aur, luat din templu și de la palat. Tiglat-Piieser a consimțit să-l ajute și astfel a capturat Damascul, omorându-l pe regele Siriei - aceasta împlinind profeția lui Isaia. Dar Dumnezeu avea să-i facă pe sirieni un blestem pentru Iuda (Isa. 7:17-25).

În timpul unei călătorii la Damasc, pentru a-l vizita pe Tiglat-Piieser, Ahaz a văzut un altar păgân și îndată s-a decis să clădească și el unul similar la Ierusalim. Prin urmare, a trimis modelul altarului la preotul Uriia, după care acesta l-a zidit în fața regelui Ahaz. La întoarcerea sa, Ahaz a adus diverse ofrande pe noul său altar (tot felul de jertfe, deși numai jertfe pentru păcat și fărădelege nu a adus), după care i-a poruncit lui Uriia să-l folosească din acel moment, în locul altarului de bronz. Ultima frază din versetul 15 pare să sugereze că Ahaz folosea altarul de bronz la ghicit. Dar cuvintele ar putea fi interpretate și în felul următor: „Cât despre altarul de bronz, va fi la latitudinea mea să decid ce voi face cu el.” Preotul Uriia nu a ținut cont de faptul că era păcat să procedeze astfel și s-a conformat poruncii regelui Ahaz, săvârșind un sacrilegiu, în loc să-l mustre fără teamă pe rege. Uria (identic cu Uriia) este menționat în termeni favorabili la Isaia 8:2, dar asta s-a întâmplat înainte de a fi avut loc atacul asupra Ierusalimului. Păcatul de care s-a făcut vinovat, ascultând de porunca nelegiuită a regelui Ahaz, a avut loc la o dată ulterioară.

Ahaz a scos afară din zona templului anumite obiecte, poate de frică să nu-i fie luate de regele Asiriei, în cazul în care acesta ar fi cucerit cetatea regală. Unii cred că Ahaz a plătit tribut cu aceste obiecte. 2Cronici 28:24 ne spune că Ahaz a închis templul definitiv către sfârșitul domniei sale. Asemenea altor regi apostazați dinaintea sa, Ahaz nu a fost înhumat în mormintele casei împărătești (2 Cronici 28:27), ci împreună cu părinții săi în Cetatea lui David.

Hoșea fiul lui Ela a fost rege al Israelului nouă ani (732/31-723/22 î.Cr.).

Am ajuns acum la ultimul rege din cea de-a noua și ultima dintre dinastiile Israelului. Hoșea l-a ucis pe Peca, preluând frânela puterii (cf. 15:30), probabil din cauza neputinței acestuia de a se împotrivi năvălirilor Asiriei în Israel. Hoșea nu a fost chiar atât de rău ca predecesorii săi, dar națiunea Israel se degradase într-atât încât orice îmbunătățiri de ultimul moment erau mult prea tardive pentru a aduce rezultate permanente.

Șalmaneser, regele Asiriei, a pornit la atac împotriva Samariei, obligându-l pe Hoșea să-i plătească tribut. Hoșea a uneltit împreună cu regele Egiptului împotriva Asiriei, încetând să mai plătească tribut. Prin urmare, regele Asiriei (fie Șalmaneser, fie succesorul acestuia, Sargon) l-a întemnițat pe Hoșea, a asediat Samaria timp de trei ani și a dus o parte din locuitorii în robie. Nu ni se spune de ce soartă a avut parte Hoșea. Doar atât știm că a dispărut într-o închisoare asiriană, lăsând Samaria fără rege în ultimele zile ale existenței sale ca stat. Căderea finală a Israelului a avut loc în anul 723 sau 722 î.Cr.

Z. Căderea regatului de nord (17:7-41)

Versetele acestea explică motivele care au stat la baza nemulțumirii lui Dumnezeu față de Israel și a faptului că El a permis ca această națiune să fie cucerită, poporul ei fiind dus în captivitate. Aceasta s-a întâmplat pentru că fiii lui Israel au păcătuțit împotriva Domnului Dumnezeului lor... s-au temut de alți dumnezei... au urmat rânduielile popoarelor... au făcut pe ascuns împotriva Domnului Dumnezeului lor lucruri care nu erau drepte. Și-au zidit înălțimi în toate cetățile lor... și-au ridicat stâlpi idolești și așere (stâlpi de lemn închinaiți idolilor) pe orice deal și sub orice copac verde, dând frâu liber idolatriei lor. Au refuzat să asculte de profeții Lui... și-au întepenit gâtul, refuzând să creadă cuvântul Domnului Dumnezeului lor. Au întors spatele poruncilor lui Dumnezeu, adoptând religia de sorginte, omenească a vecinilor lor. Au urmărit cu ardoare răul, aducându-și chiar fiii și fiicele ca jertfă zeilor falși.

Regele Asiriei a strămutat cele zece triburi din nord, cunoscute sub denumirea de Israel, în Mesopotamia și în Media. În locul lor, el a adus locuitorii din alte națiuni pe care le cucerise, așezându-i în teritoriul ce aparținuse Israelului. Anterior, când Israel încă asculta de Domnul, El izgonise, prin mâna lui Iosua, națiunile păgâne din Canaan, așezând poporul Său în locul lor. Dar când ei au încetat să mai asculte de Iehova, El i-a izgonit, readucând vechile națiuni, prin mâna regelui Asiriei. Aceste popoare păgâne se închinau zeităților lor păgâne și astfel nu erau și nu puteau fi plăcute lui Dumnezeu, atrăgând mânia Sa, mai cu seamă dacă luăm în considerare că acum ele trăiau în țara lui Emanuel. Mânia lui Dumnezeu s-a descoperit față de ei atunci când a trimis lei în mijlocul lor, care au cutreierat țara, omorând pe unii dintre oameni.

Cineva l-a informat pe regele Asiriei că nenorocirea cu leii a fost pricinuită de prezența acestor străini care nu cunoșteau legea Dumnezeului lui Israel. Prin urmare, regele Asiriei a poruncit ca un preot israelit să fie adus înapoi din captivitate, pentru a-i instrui pe coloniștii păgâni cum să se teamă de Domnul. Numai că preotul readus în Israel a fost probabil unul din preoții idolatri ai regatului de nord, și nu un preot adevărat al lui Iehova. Acesta s-a dus la Betel, sediul închinării la vițel (cu toate ca vițelul nu se mai afla acolo) și i-a învățat pe locuitorii strămutați în Israel să practice religia pervertită a lui Ieroboam, care cuprindea dar nu se mărginea la închinarea la Iehova. Acești coloniști străini s-au căsătorit cu fiii și fiicele israeliților din țară, din ei rezultând în final poporul cunoscut sub denumirea de samariteni - un grup etnic eterogen cu propria sa religie și obiceiuri.

Versetele acestea par să descrie coloniști străini cu care a fost populat teritoriul Israelului. Fiecare neam își avea zeii săi, numindu-și preoții din rândul locuitorilor. Pe lângă aceasta, au adoptat și închinarea la Iehova, rezultatul fiind o religie mixtă, cu mult mai periculoasă decât păgânismul nealterat. (Această religie eterogenă se numește „sincretistă.”)

Secțiunea de la versetul 34b („nu se tem de Domnul...”) până la versetul 40 pare să-i descrie pe israeliții care au rămas în țară. Aceștia nu au ținut cont de repetatele avertismente date de Domnul împotriva idolatriei, ci au continuat să se închine la vițelii de aur.

Cu acest verset se revine la coloniști străini din Israel, care păreau mai puțin vinovați decât israeliții. Cu puțină lumină ce o posedau, ei se temeau totuși de Domnul, în felul lor. Dar cele zece triburi, cu toată lumina pe care o aveau, nu s-au temut de Domnul (v. 34b). După câte știm cele zece triburi n-au mai revenit niciodată în țară, (Dar Luca 2:36 menționează că profetesa Ana era din „tribul lui Așer,” unul din cele zece triburi. Se pare că unii membri ai acestui trib au revenit. De asemenea, Iacov și-a adresat epistola „celor douăsprezece seminții care sunt împrăștiat” (1:1); prin urmare, cele zece triburi nu sunt total „pierdute” din vedere, chiar în era creștină.) ci au fost împrăștiat în toată lumea. Poate că între ele se numără evreii de culoare Falașa, din Etiopia, evreii chinezi din Kaifeng-Fu și evreii Cochîn din India. Identitatea lor nu e, desigur, necunoscută de Dumnezeu și El îi va aduce înapoi în Israel, într-o bună zi.

Misiunea profetului Osea (Hosea, în engleză, n.tr.) a luat probabil sfârșit în această perioadă - adică odată cu căderea Samariei și începutul captivității Israelului.

1. Domnia neprihănită a lui Ezechia (18:1-8)

Lui Ezechia (în engleză: „Hezechia”, n.tr.) i se acordă în Scriptură un spațiu cu mult mai mare decât oricărui alt rege din intervalul scurs de la domnia lui Solomon. Relatările paralele de la 2 Cronici 29-32 și Isaia 36-39 trebuie citite, pentru a se înțelege mai bine victoriile spirituale și politice obținute de Ezechia datorită credinței sale în Dumnezeu.

Când a preluat Ezechia puterea. Iuda era, practic, un stat vasal al Asiriei. Domnia lui Ezechia a fost marcată de o mare reformă. El a lansat o campanie de eradicare a tuturor formelor de idolatrie, distrugând chiar înălțimile și șarpele de bronz menționat la Numeri 21 (deoarece copiii lui Israel ardeau tămâie în cinstea lui). El l-a numit Netuștan, care înseamnă textual: „un lucru de bronz” (text marginal ediția NKJV). Cât privește încrederea sa în Domnul Dumnezeu, Ezechia a fost cel mai mare dintre regii lui Iuda. Iosia a fost cel mai mare în ce privește

minuțiozitatea cu care i-a expulzat din țară pe răufăcători (23:24,25).

În cele din urmă Ezechia s-a răzvrătit împotriva Asiriei, încercând să scuture jugul asupririi acesteia, probabil datorită curajului agonisit în urma izbânzilor militare obținute în alungarea filistenilor din țară, de la turnul de veghe (localități rurale) la cetatea întărită (zone cu populație mare, cetăți bine apărate).

2. Capturarea Samariei

Paragraful acesta trece în revistă capturarea Samariei de către asirieni, fiind prezentat în acest loc probabil cu scopul de a sublinia gravitatea amenințării cu care era confruntat Ezechia în acest timp. Aparenta contradicție dintre datele din versetul 9 și cele din versetul 10 este explicată prin faptul că evreii socoteau un fragment dintr-un an ca un an întreg. Asediul Samariei a început în ultima parte a anului al patrulea al domniei lui Ezechia, continuând în anul al cincilea și sfârșindu-se în prima parte a anului al șaselea - durând astfel „trei ani.” Adică intervalul 725-722 î.Cr., în timpul coregenței menționate mai sus.

3. Prima invadare a regatului Iuda de către Senaherib

În acest timp Asiria avusese propriile sale probleme. Sargon II murise iar Babilonul se răzvrătise. Abia în anul 701 î.Cr. succesorul lui Sargon, Senaherib, a putut lansa un atac împotriva Palestinei și a Feniciei. În analele sale Senaherib pretinde că a cucerit patruzeci și șase de cetăți întărite și că a luat din Iuda 200.000 de captivi. Ezechia i-a trimis un mesaj plin de supușenie, în care a recunoscut că a greșit când s-a răzvrătit împotriva sa. Dând dovadă de și mai multă supușenie, Ezechia i-a plătit lui Senaherib un tribut de trei sute de talanți de argint și treizeci de talanți de aur (o sumă uriașă), în efortul de a preîntâmpina un atac împotriva Ierusalimului. În acest timp, Senaherib se afla în Lachiș, la sud-vest de Ierusalim, îndreptându-se spre Egipt.

4. A doua invadare a regatului Iuda de către Senaherib (18:17-19:34)

Apoi Ezechia a început să fortifice Ierusalimul (2 Cronici 32:5). Poate că aflând despre aceste fortificații s-a decis regele Asiriei să trimită ulterior înalți oficiali din armata sa la Ierusalim, pentru a-i cere lui Ezechia să se predea necondiționat. Trei oficiali evrei au ieșit în întâmpinarea emisarilor asirieni, pentru a primi din partea acestora mesajul regelui Asiriei. Ediția NTV redă funcțiile acestor demnitari prin următorii termeni: „comandant suprem,” „ofițer superior,” și „comandant de teren.” Traducerea NKJV îi definește pe acești oficiali prin titlurile militare prezente în textul original: Tartan, Rabsaris și Rabșache. Acești termeni nu sunt nume proprii. (Prin omiterea articolelor hotărâte, traducerea KJV dă impresia că acestea ar fi nume proprii)

Rabșache li s-a adresat în limba lor proprie, ebraica (textual: „iudaica”), pe un ton insultător. Mai întâi el și-a bătut joc de încrederea lui Ezechia în fortificațiile Ierusalimului. Apoi a lăsat să se înțeleagă că știe de încercarea lui Ezechia de a fi obținut ajutor de la Egipt, împotriva Asiriei și a luat în răs Egiptul, numindu-l o trestie frântă (v. 21). În al treilea rând, a spus că Iuda nu poate să se încreadă în Domnul, deoarece Ezechia a distrus toate înălțimile și altarele. Rabșache nu-și dădea seama că toate acestea au fost simboluri ale închinării păgâne, iar nu locuri destinate închinării la Domnul! În continuare Rabșache a propus un rămășag: el va dăruii ludei două mii de cai, cu condiția ca Ezechia să găsească suficienți călăreți pentru acești cai. Cavaleria lui Iuda nu dispunea nici măcar de atâția călăreți - a spus el în batjocură - drept care era nevoită să se bizuie pe carele și călăreții Egiptului. În fine, Rabșache a pretins că Domnul ar fi trimis Asiria s-o nimicească pe Iuda.

Oficialii evrei s-au grăbit să-i propună lui Rabșache ca din acel moment toate convorbirile să se desfășoare în aramaică, limba diplomației, iar nu în ebraică. Asta deoarece se temeau că aceste cuvinte pline de aroganță rostite de Rabșache ar putea slăbi moralul evreilor de pe ziduri, care audiau conversația. Dar Rabșache a ripostat că ține morțiș ca locuitorii să audă și să înțeleagă ce nenorocire îi paște, când va veni peste ei foametea.

Adresându-se apoi direct poporului, Rabșache i-a avertizat pe evrei să nu se lase amăgiți de Ezechia, care le spunea să se încreadă în izbăvirea pe care ar aduce-o Domnul. Dacă se vor preda, le-a spus el, vor primi privilegiul de a locui, provizoriu, la Ierusalim, urmând ca după aceea, la revenirea regelui Asiriei din campania în Egipt, să fie duși de acesta în Asiria, „o țară ca a voastră”. În plus, a spus el, nici una din zeitățile tribale nu fusese în stare să izbăvească alte națiuni din mâna Asiriei. Atunci cum își închipuiau evreii că vor fi izbăviți de către Dumnezeu? Oamenii de pe metereze au tăcut, în timp ce cei trei oficiali evrei s-au înfățișat la regele Ezechia, total demoralizați.

Tunelul lui Ezechia a fost săpat în stâncă de la Bazinul Siloam la Ierusalim, pentru a asigura alimentarea cu apă a cetății în cazul unui atac din partea asirienilor.

Ezechia a fost tare amărât când a aflat de toate batjocurile cu care i-a acoperit Rabșache. Îndată după aceea a trimis soli la profetul Isaia, spunând că Iuda este neputincioasă, într-un moment când are mai mare nevoie de putere. Isaia i-a trimis vorbă lui Ezechia că n-are de ce să se teamă de regele Asiriei, întrucât Dumnezeu va face să vină peste acesta un duh de frică, ce-l va determina să audă un zvon și să se întoarcă în țara sa, unde va fi ucis.

Când s-a întors Rabșache la Lachiș, a constatat că Senaherib s-a decis între timp să atace fortăreața Libna din apropiere. Senaherib a auzit că Tirhaca, regele Etiopiei din Egiptul superior (adică sudul Egiptului) pornise spre el cu gând să-l atace. Imediat el a încercat să bage groaza în Ierusalim, pentru a-l determina să se predea cât mai repede, trimițând în acest sens o scrisoare plină de blasfemii. Unii cercetători cred că zvonul menționat în versetul 7 este explicat în versetul 9, prin zvonul privitor la oastea egipteană care se apropia. Alții susțin că s-ar fi răspândit vestea despre o revoltă a babilonienilor.

Plin de înțelepciune, Ezechia a dus scrisoarea în templu și a așternut-o înaintea Domnului. Rugăciunea sa a dezvăluit adâncă sa încredere în Iehova. Răspunzând la rugăciunea sa, Dumnezeu i-a trimis un mesaj alcătuit din două puncte, prin profetul Isaia.

Versetele 21-28 sunt adresate lui Senaherib. Versetele 29-34 sunt adresate lui Ezechia. Profetia lui Isaia este o cântare de sfidare la adresa Asiriei, în care Ierusalimul este prezentat ca fecioara, fiica Sionului, care râde de amenințările Asiriei. În ea Senaherib este denunțat pentru că

a blasfemiât numele sfânt al lui Dumnezeu și pentru că s-a lăudat că va invadea Iuda (Libanul), că-i va nimici dregătorii și oamenii cu vază (cedrii înalți și chiparoșii) și că va intra în palatele de pe Muntele Sion (locuința și pădurea). Senaherib s-a mai lăudat cu cuceririle sale militare pe plan extern, inclusiv cu victoria obținută asupra Egiptului. Ceea ce nu a realizat el însă a fost că tot ce făcuse fusese rânduit mai dinainte de către Dumnezeu. Domnul îl cunoștea în profunzime și avea să-i frângă aroganța fără margini, trimițând înapoi în Asiria ce avea să mai rămână din oștirea lui sfărâmată.

Apoi, adresându-se lui Ezechia, Domnul i-a dat un semn conform căruia Asiria nu va cuceri Ierusalimul. Doi ani de zile locuitorii lui Iuda nu vor putea culege roadele obișnuite, din pricina prezenței asiriene, ci vor mânca recoltele ce se vor crește de la sine. Abia în al treilea an, ei vor trăi în condiții de suficientă siguranță pentru a-și putea relua activitățile obișnuite. Nu numai că locuitorii Ierusalimului vor supraviețui, dar regelui Asiriei nu i se va permite nici măcar să pătrundă în cetate, nici de cum să tragă vreo săgeată acolo.

Imperiul Babilonian, circa 560 î.Cr.

5. Înfrângerea lui Senaherib și moartea sa

În noaptea aceea, îngerul Domnului (Se crede că aici ar fi Cristos în starea Sa de dinainte de întrupare - nota de subsol din traducerea NKJV, în care Angel este redat cu majusculă, sugerează această părere) a vizitat tabăra Asiriei, omorând o sută optzeci și cinci de mii de soldați. A doua zi când s-au sculat, asirienii au văzut pretutindeni în jurul lor trupurile neînsuflețite ale camarazilor lor.

Senaherib a revenit în capitala sa, Ninive, unde a fost ucis douăzeci de ani mai târziu (681 î.Cr.). (De fapt el a mai trăit cinci ani după moartea lui Ezechia.) Profeția lui Isaia (v. 7) s-a împlinit când doi din propriii fii ai lui Senaherib l-au asasinat iar al treilea, Esarhadon, a domnit în locul său.

6. Boala și însănătoșirea lui Ezechia (20:1-11)

În general se crede că evenimentele din capitolul 20 au avut loc mai înainte, probabil în prima parte a capitolului 18, în timpul primei invazii a lui Senaherib (vezi v. 6). Când Ezechia s-a îmbolnăvit grav, Isaia i-a spus să-și pună casa în ordine deoarece avea să moară în curând. Regele s-a rugat fierbinte să se facă bine și a primit un răgaz de cincisprezece ani. Whitcomb comentează în legătură cu aceasta: Ce aș face eu oare cu restul vieții mele, dacă Dumnezeu mi-ar spune că mai am doar cincisprezece ani de trăit? Ce a făcut Ezechia cu acești ani? Biblia nu ne spune, deoarece ultimul eveniment al domniei sale care este consemnat a fost distrugerea armatei lui Senaherib, în anul 701 î.Cr. (care a avut probabil loc cu mai puțin de un an înainte de boala sa). Unii au sugerat că motivul pentru care Dumnezeu i-a prelungit viața a fost faptul că nu avea până la acea dată nici un moștenitor de parte bărbătească la tron (2 Regi 21:1 spune că Manase avea doar doisprezece ani când a început să domnească). S-ar putea însă ca Manase să fi fost coregent cu tatăl său timp de aproape zece ani, deoarece altminteri ar fi fost imposibil ca cei 55 de ani ai domniei sale să fie cuprinși în durata istoriei regatului Iuda, calculând anii înapoi de la datele cunoscute ale captivității babiloniene.

Ca semn că Ezechia va fi vindecat și se va întoarce în templu ca să se închine, Dumnezeu a făcut ca umbra de pe cadranul solar (sau „treptele” din versiunea NASB) al lui Ahab să meargă îndărăt zece grade. (Cronologic, versetul 8 vine după versetele 8-11.)

Din 2 Cronici 32:31 conchidem că acesta a fost un eveniment supranatural, căruia i s-a dus vestea până departe, ajungând chiar la Babilon. Babilonienii se închinau astrilor cerești, drept care nu le-ar fi scăpat orice abatere de la cursul obișnuit al planetelor. Curând s-a răspândit cu iuțeala focului vestea că această minune a avut loc în folosul lui Ezechia.

7. Mândria prostească a lui Ezechia (20:12-21)

Regele Babilonului, Berodah-Baladan, i-a trimis lui Ezechia felicitări pentru însănătoșirea sa. Negreșit scopul urmărit de el era cimentarea relațiilor cu Iuda, într-un fel de alianță împotriva Asiriei. Dând dovadă de mare nechibzuință, Ezechia le-a arătat solilor de la Babilon toate comorile sale. (Din 2 Cronici 32:31 aflăm că Dumnezeu l-a pus la încercare pe Ezechia prin această situație, pentru a ști ce era în inima lui. Răspunsul: MÂNDRIE!) Isaia l-a mustrat pentru acest act necugetat și a profețit că Iuda va fi dusă în captivitate de către Babilon și că unii din propriii fii ai lui Ezechia vor fi eunuci (oficiali, NASB) la curtea regelui babilonian, înainte ca aceste comori să sfârșească prin a fi duse în Babilon, multe din ele au luat mai întâi calea Asiriei, ca parte din tributul plătit de Ezechia lui Senaherib, când asirienii au invadat Palestina, la scurt timp după însănătoșirea lui Ezechia (18:13-16).

Ezechia s-a supus în fața decretului lui Dumnezeu și a recunoscut blândețea acestuia față de el. „Căci a zis el: «De ce nu, dacă va fi pace și siguranță în zilele mele? (RSV).

Ezechia a zidit un rezervor de apă și un tunel (apeduct) care a transportat în Ierusalim apa de la o fântână din afara cetății. O atare sursă secretă de apă era deosebit de utilă în vremuri de restriște când cetatea era asediată. Și astăzi se poate parcurge tunelul lui Ezechia de la izvorul Ghihon până la Scăldătoarea Siloam.

În 1880 a fost descoperită o inscripție făcută de muncitorii lui Ezechia, în scrierea semitică caracteristică. Inscripția a fost decupată și depusă la un muzeu din Turcia, țară care administra pe vremea aceea Palestina, ce făcea parte din Imperiul Otoman.

Misiunea profetului Mica a luat sfârșit în acest timp.

Manase fiul lui Ezechia a fost rege peste Iuda cincizeci și cinci de ani (697/96-643/42 î.Cr.; cf. 2 Cronici 33:1-20).

Domnia lui Manase a fost cea mai lungă și mai rea dintre domniile tuturor regilor regatului Iuda. Iată doar câteva din petele mari din activitatea sa: Manase a reintrodus închinarea la Baal, la Așera, și la stele. A profanat templul, zidind altare pentru închinarea la stele în interiorul său. I-a făcut pe fiii săi să treacă prin foc. A practicat vrăjitoria. A consultat spirițiștii și mediile. A așezat chipul cioplit al Așerei (după câte se pare un simbol cu conotații sexuale obscene) în templul lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu zăbovește asupra acestei fapte,

recapitulând făgăduința făcută de Dumnezeu poporului Său în legătură cu templul (1Regi 8:29; 9:3).

Manase a condus poporul la urâciuni mai mari decât cele comise de amoriți. În consecință, Dumnezeu a spus că o va pedepsi pe Iuda cum a pedepsit-o pe Samaria și pe casa lui Ahab. Frângeră de măsurat și firul cu plumb (v. 13) simbolizează judecata. De asemenea, El avea să golească Ierusalimul cum golește cineva un blid, întorcându-l cu fața în jos și ștergându-l. Poporul Său va fi dus în captivitate, pentru că L-a provocat pe Domnul atât de tare.

Pe lângă idolatria sa, Manase a vărsat foarte mult sânge nevinovat. Potrivit unei lucrări necanonice, intitulată „Înălțarea lui Isaia,” Manase a poruncit ca profetul Isaia să fie tăiat în două cu fereștrăul (cf. Evrei 11:37).

Din 2 Cronici 33 aflăm că Manase a fost dus în captivitate la Babilon de către regele Asiriei (Asurbanipal). Acolo, pe când se afla în închisoare, s-a pocăit, întorcându-se la Domnul. După asta i s-a permis să revină la Ierusalim și sa-și reia domnia - un semn grăitor al harului, iubirii și îndurării Domnului. Apoi a încercat să dreagă relele săvârșite anterior, dar a fost prea târziu. Poporul, inclusiv propriul său fiu, au urmat pilda pe care le-o lăsase el anterior (2 Cronici 33:14-23).

C. Regele Amon

Amon fiul lui Manase a fost rege al lui Iuda doi ani (642-639 î.Cr.; cf. 2 Cronici 33:21-25).

E de notorietate idolatria practică, de Amon și modul în care L-a dat uitării pe adevăratul Dumnezeu. Unii din slujitorii săi au uneltit împotriva sa, omorându-l după o scurtă domnie de numai doi ani. Oamenii i-au executat pe asasinii vinovați de omorârea lui Amon și l-au făcut rege pe Iosia în locul său. Nici Amon, nici tatăl său nu a fost înhumat în mormintele regilor lui Iuda.

1. Iosia repară Templul

Țefania (Țefania 1:1) și Ieremia (Ieremia 25:3) și-au început misiunea de profeți cam în această perioadă. Habacuc a slujit probabil și el ca profet către sfârșitul perioadei lui Iosia. Domnia lui Iosia a fost ultima perioadă reformatoare din istoria regatului Iuda. El a întreprins acțiuni energice împotriva idolatriei, încurajându-și supușii să se întoarcă la Domnul. În al optsprezecelea an al domniei sale, pe când Iosia avea doar douăzeci și cinci de ani, el a inițiat un program de lucrări pentru repararea templului. Bani care se strânseseră la templu au fost predați lucrătorilor pentru a acoperi cheltuielile de manoperă și materiale, întrucât aceștia au fost cinstiți, nu li s-a cerut nici o contabilizare a banilor încredințați.

2. Iosia recuperează Cartea Legii (22:8-20)

Pe când lucrările de reparație înaintau, marele preot Hilchia a găsit un exemplar al Cărții Legii, probabil întregul Pentateuh sau doar cartea Deuteronom. Cartea a fost adusă la regele Iosia și s-a citit din ea.

Când a auzit regele Cuvântul lui Dumnezeu și și-a dat seama cât de mult s-a abătut națiunea de la El, și-a sfâșiat veșmintele, într-un gest de adâncă penitență. Apoi a trimis cinci din slujbașii săi să întrebe pe Domnul, realizând că asupra lui Iuda plana probabil mânia lui Dumnezeu pentru păcatele săvârșite.

Oficialii s-au dus la profetesa Hulda, care locuia la Ierusalim în al Doilea Cartier, un district sau o suburbie a cetății. Interesant e că nu s-au dus direct la Ieremia sau la Țefania, ci la Hulda, care era probabil mătușa lui Ieremia (v. 14; cf. Ieremia 32:7). Hulda a confirmat temerile lui Iosia că Dumnezeu avea să o pedepsească pe Iuda în curând, pentru coruperea poporului. Dar ea a adăugat că asta nu se va întâmpla în timpul vieții lui Iosia, deoarece el s-a smerit și s-a pocăit.

Faptul că Iosia a murit ulterior pe câmpul de luptă (23:29) nu contrazice versetul 20. „Vei fi adăugat în pace în mormântul tău” ar putea însemna „înainte de a cădea nenorocirea promisă, respectiv captivitatea babiloneană.” Sau ar putea însemna că Iosia va muri în pace cu Dumnezeu (deoarece cu omul nu a murit în pace).

3. Iosia reînnoiește Legământul

Regele a convocat o adunare sfântă la templu, în cadrul căreia a citit cuvintele Cărții Legământului în auzul întregului popor. Stând lângă stâlp, el a încheiat un legământ, prin care se angaja să asculte de toate cuvintele legii. La rândul lor, și oamenii au încheiat un legământ cu Domnul.

4. Reformele lui Iosia (23:4-30)

În continuare este prezentată lista numeroaselor reforme inițiate de Iosia. El a curățat templul de toate articolele folosite în cadrul închinării la idoli. Le-a ars și a dus cenușa la Betel (pentru a întina altarul de acolo). I-a destituit și probabil ucis pe preoții idolatri. A scos-o din templu pe Așera (chipul idolei din lemn), a ars-o și a împrăștiat cenușa pe mormintele fiilor poporului. A dărâmat cabinetele cultului bărbaților prostituți (ale sodomiților sau homosexualilor) din zona templului, unde femeile au împletit perdele pentru Așera. A pângărit înălțimile, adică le-a întinat în așa fel încât acestea nu au mai putut fi folosite din nou. I-a scos afară din cetățile lui Iuda pe toți preoții, din locurile în care aduceau jertfe lui Iehova pe înălțimi. Asta deoarece Dumnezeu decretase ca jertfele să fie aduse numai la Ierusalim. Iosia le-a interzis acestor preoți să mai slujească la templu, dându-le în schimb o parte din pâinea nedospită (azimi).

A pângărit și ruinat Tofet, altarul păgân din valea fiului lui Hinom, unde i se aduseseră zeului Moloc drept jertfa copilași. A îndepărtat de la intrarea casei Domnului caii pe care regii lui Iuda îi închinaseră soarelui; a ars carele soarelui pe care regii lui Iuda le foloseau în legătură cu închinarea la soare. A distrus altarele idolatre ridicate de Ahaz și Manase. Chiar Manase îndepărtase aceste altare după convertirea sa (2 Cronici 33:15), dar negreșit ele au fost folosite iarăși de idolatrul Amon. Iosia a avut grijă să facă totul pentru ca de atunci încolo să nu mai poată fi folosite.

A întinat înălțimile dinspre versantul de sud al Muntelui Măslinilor (Muntele Corupției), datând din vremea lui Solomon. A sfărâmat stâlpii sacri închinați idolilor și a tăiat în bucăți așerele (chipurile idolești din lemn) și apoi a întinat locurile unde fuseseră amplasate acestea, presărând oseminte omenești.

A distrus altarul ce fusese la Betel și a ars locul înalt. Apoi a luat oasele din mormintele din preajmă și le-a ars pe ruinele altarului. („Atât israeliții, cât și păgânii considerau osemintele morților drept o întinare veșnică.”) Toate acestea au împlinit profeția rostită cu 300 de ani mai înainte de un om al lui Dumnezeu către Ieroboam. Iosia este unul dintre pușinii oameni din Scriptură numiți înainte de a se fi născut (1Regi 13:2). El a fost un vas ales, rânduit mai dinainte ca să îplinească oracolul profetului anonim împotriva altarului de la Betel.

Când regele Iosia a văzut piatra funerară a omului lui Dumnezeu care mărturisise împotriva altarului de la Betel, a poruncit ca nimeni să nu se atingă de oasele profetului. Așadar osemintele sale au fost lăsate acolo, împreună cu osemintele profetului anonim care venise din Samaria (cf. 1Regi 13:30,31).

Reformele regelui s-au extins chiar în afara hotarelor regatului Iuda, ajungând în Samaria. Se pare că regele obținuse controlul asupra acestui teritoriu, în mare parte datorită declinului puterii imperiului asirian. Iosia a distrus înălțimile și i-a executat pe preoții idolatri pe altarele pe care aceștia aduseseră jertfe. De asemenea a întinat aceste locuri, cu cenușa oaselor umane.

La revenirea sa la Ierusalim, Iosia a reinstuit Pastele, potrivit Cuvântului Domnului pe care-l citise (vezi 2 Cronici 35:1-19 pentru detalii suplimentare). A fost cea mai mare sărbătorire a Paștelui din zilele judecătorilor. Alte Paște fuseseră desigur mai somptuoase și atrăseseră participarea unui număr mai mare de închinători, dar Paștele acesta celebrat de Iosia a fost deosebit de plăcut în ochii Domnului. Scriptura menționează doar trei Paște în perioada regatului: cel al lui Solomon (2 Cronici 8), al lui Ezechia (2 Cronici 30) și al lui Iosia.

Cât privește temeinicia reformelor sale, Iosia a fost cel mai mare dintre regii lui Iuda. Ezechia deținuse aceeași distincție în ce privește încrederea sa în Dumnezeu (18:5,6). Și totuși, în pofida domniei drepte a lui Iosia, Domnul nu și-a modificat planul de a o pedepsi pe Iuda, trimițând poporul ei în captivitate și distrugând Ierusalimul.

În anul 609 î.Cr. Faraon Neco, regele Egiptului, a pornit de-a lungul coastei Palestinei, pentru a veni în ajutorul asirienilor în lupta acestora împotriva Babilonului. Din rațiuni politice, Iosia s-a decis să țină piept înaintării Faraonului Neco, drept care a fost rănit mortal la Meghido. Slujitorii săi i-au transportat la Ierusalim, unde Iosia a murit și a fost înhumat (cf. 2 Cronici 35:20-24). Neco a înaintat până la fluviul Eufrat, unde, patru ani mai târziu, babilonienii l-au înfrânt în bătălia de la Carchemiș (Ieremia 46:2).

E. Regele Iehoahaz

Iehoahaz (numit și Șalum) fiul lui Iosia a fost rege al regatului Iuda doar trei luni (609 î.Cr.; cf. 2 Cronici 36:1-4). Iehoahaz a nesocotit reformele înfăptuite de tatăl său, permițându-le oamenilor să se dedea din nou la idolatrie. Faraon Neco, regele Egiptului, l-a obligat să se prezinte la Ribla, în Hamat, o regiune din Siria, unde își aveau egiptenii tabăra, și acolo a obligat Iuda să plătească tribut. Ulterior l-a dus pe Iehoahaz în Egipt, unde acesta a și murit (Ieremia 22:11, 12).

Iehoiachim fiul lui Iosia a fost rege al lui Iuda unsprezece ani (609-598 î.Cr.; cf. 2 Cronici 36:5-8; Ieremia 22:18, 19; 26:21-23; 36:9-32).

Faraon Neco l-a pus pe fratele lui Iehoahaz, Eliachim, rege în locul său și i-a schimbat numele în Iehoiachim. Iehoiachim a fost cel mai în vârstă dintre fiii lui Iosia rămași în viață (cf. 31, 36), dar inițial oamenii îl suiseră pe tron pe Iehoahaz în locul care normal i s-ar fi-cuvenit acestuia. Neco a inversat, ordinea, numindu-l pe Iehoiachim rege vasal. Dar Iehoiachim a fost mai fidel față de Faraon, decât față de Iehova.

Egiptul a fost înfrânt de către Babilon prin bătălia de la Carchemiș în anul 605 înainte de Cristos, iar Iuda a intrat acum sub controlul babilonienilor. Iehoiachim l-a omorât pe profetul Uriia (Ieremia 26:23) și a ars Cuvântul lui Dumnezeu pe care Ieremia îl scrisese cu privire la Iuda și Israel (Ieremia 36:23). El a încercat să-l aresteze pe Ieremia și pe scribul său, Baruh, dar Domnul i-a ascuns (Ieremia 36:26). În al treilea an al domniei lui Iehoiachim, Nebucadnețar a venit împotriva Ierusalimului (v. 1), ducând o parte din locuitori (inclusiv pe Daniel) în robie la Babilon. De asemenea a luat o parte din vesela de la templu (2 Cronici 37:7; Daniel 1:1, 2). Pe Iehoiachim l-a legat cu lanțuri, ca să-l ducă în Babilon. Dar fie că s-a răzgândit ulterior, fie că Iehoiachim a revenit mai târziu la Ierusalim, deoarece aflăm că după asta Iehoiachim s-a răsculat împotriva babilonienilor (24:1). Whitcomb descrie situația în felul următor: Cronicarul spune că Nebucadnețar „l-a legat cu lanțuri de bronz, ca să-l ducă la Babilon” (2 Cronici 26:6); dar înainte ca planul să fi fost dus la îndeplinire, s-a întâmplat negreșit un fapt de mare urgență, care l-a făcut pe Nebucadnețar să se răzgândească. El a primit vestea conform căreia tatăl sau Nabopolassar a murit pe data de 15 august la Babilon. Realizând că tronul său era acum în pericol, l-a forțat pe Iehoiachim să-i jure vasalitate, după care a luat-o pe drumul cel mai scurt spre Babilon, traversând deșertul Ara. Dumnezeu a trimis oștiri invadatoare din patru națiuni împotriva lui Iuda, din pricina păcatelor săvârșite de Manase.

Domnul a decretat că regele va fi îngropat ca un catâr, adică trupul său va fi scos afară din cetate și lăsat în voia intemperiei și a animalelor de pradă (Ieremia 22:19). Nu ni se oferă detalii în legătură cu aceasta.

G. Regele Iehoiachin

Iehoiachin, numit și Ieconia și Conia, fiul lui Iehoiachim, a fost rege al lui Iuda trei luni (598-597 î.Ch; cf. 25:27-30, 2 Cronici 36:9, 10).

În scurta domnie a acestui rege rău, Nebucadnețar a asediat cetatea Ierusalim, ducând în Babilon al doilea grup de captivi. Ezechiel a fost dus la Babilon în cursul acestei deportări. Printre deportați s-au aflat și membrii familiei regale, 7000 de soldați și meșteșugari cu pregătire înaltă. De fapt, au mai fost lăsați în Palestina doar oamenii cei mai săraci ai țării. Nebucadnețar a luat de asemenea și comorile din templu și din palatul regelui. Versetul 14 spune că au fost zece mii de captivi în total. Ieremia spune că au fost duși 4 600 de captivi (Ieremia 52:28-30). Cifra din Regi ar putea cuprinde și captivii duși în alte ocazii. După ce Iehoiachin a petrecut treizeci și șapte de ani în captivitate, Evil-Merodah, regele Babilonului, l-a eliberat din închisoare, i-a acordat o funcție de onoare la curte și a avut grijă să nu-i lipsească nimic (25:27-30).

Profetul Ezechiel și-a început misiunea în această perioadă.

Zedechia, unchiul lui Iehoiachin, a fost rege în Iuda unsprezece ani (597-586 î.Cr.; cf. 2 Cronici 36:11-21; Ieremia 52:1-30).

Regele Babilonului l-a numit pe Matania, un unchi al lui Iehoiachin, ca rege în locul său. Regele Babilonului a schimbat numele lui Matania în Zedechia. Zedechia a încheiat un tratat cu Nebucadnețar, consimțind să-i fie un fel de marionetă. Dar mai apoi și-a călcat cuvântul, răzvrătindu-se împotriva regelui Babilonului și solicitând ajutorul Egiptului. Perfidia lui Zedechia, dovedită prin călcarea jurământului, și judecata lui Dumnezeu care s-a abătut apoi asupra sa, sunt consemnate la Ezechiel 17:11-21.

Intrigile țesute de Zedechia în relațiile cu Egiptul au făcut ca peste Ierusalim să se abată lovitura finală. Nebucadnețar a asediat cetatea timp de optsprezece luni, provocând apariția unor condiții de foamete acută între zidurile ei. Zedechia și războinicii săi au încercat să fugă din cetate, în timpul nopții, pentru a se refugia în pustiu din apropierea Mării Moarte. Dar caldeenii l-au prins pe rege, aducându-l la Nebucadnețar la Ribla (în Hamat din Siria). După ce i-a ucis fiii în fața sa, regele Babilonului a ordonat să-i fie scoși ochii lui Zedechia și să fie transportat în lanțuri de bronz la Babilon. Acest lucru a împlinit două profeții remarcabile:

Ieremia prezisese că Zedechia îl va vedea pe regele Babilonului față în față (Ieremia 32:4; 34:3). Lucrul acesta s-a împlinit la Ribla. Ezechiel a mai profețit că Zedechia va fi dus în Babilon, dar că nu va vedea și că va muri acolo (Ezechiel 12:13). Lui Zedechia i-au fost scoși ochii înainte de a fi ajuns la Babilon, unde a murit.

I. Căderea Ierusalimului (25:8-21)

Distrugerea finală a Ierusalimului a avut loc în anul 586 î.Cr., sub mâna lui Nebuzaradan, căpitanul gărzii babiloniene. Acesta a incendiat templul, palatul regal și toate clădirile principale. A dărâmat zidurile și a dus în exil pe toți locuitorii, cu excepția celor mai săraci.

Aceste versete descriu jefuirea și prădarea comorilor din templu. Obiectele prea mari pentru a fi transportate au fost secționare în bucăți mai mici. Atât de mult bronz s-a strâns încât nu a mai fost cântărit. În plus, caldeenii au luat tot aurul solid și tot argintul solid pe care l-au putut găsi.

Campaniile lui Nebucadnețar împotriva lui Iuda. Din 605 până în 536 î.Cr. Iuda a fost supusă lamai multe invazii babiloniene. Lovitura finală a survenit prin atacul dinspre sud împotriva Ierusalimului.

Nebuzaradan a luat circa șaptezeci și doi dintre cetățenii cu vază ai Ierusalimului, ducându-i la regele Nebucadnețar la Ribla, unde au fost executați sumar. (Există trei probleme numerice în capitoul 25, toate fiind probabil greșeli de copiere, fie aici la 2 Regi, fie în versetele corespunzătoare din 1 Regi și Ieremia. Copierea exactă a cifrelor în manuscrisele străvechi ridică probleme speciale. (Vezi 2 Cronici pentru detalii suplimentare asupra acestui gen de probleme.) Dificultățile sunt următoarele: data incendiului Ierusalimului (v. 8 spune ziua a șaptea a lunii, pe când Ieremia 52:12 spune a zecea), înălțimea capetelor de pe stâlpi (v. 17 spune că era de trei coți, dar 1 Regi 7:16 spune cinci coți); numărul sfetnicilor uciși

(versetele 19-21 spun că au fost uciși cinci; Ieremia 52:25 spune că au fost omorâți șapte)

J. Iuda sub guvernarea lui Ghedalia

Regele Babilonului l-a numit pe Ghedalia guvernator - peste oamenii care au rămas în Iuda. Când au auzit despre aceasta patru căpitani din armată, au venit la el la Mițpa, probabil ca să-i convingă pe oameni să fugă în Egipt. Ghedalia i-a sfătuit să se supună jugului babilonean și astfel totul va fi bine. Ulterior Ișmael, un membru al familiei regale, l-a atacat și l-a omorât pe Ghedalia și pe asociații săi. Oamenii au rămas astfel fără nici un guvern legal constituit, drept care au fugit în Egipt.

K. Regele Iehoiachin

Cartea se încheie pe o notă încurajatoare. Cărțile 2 Regi și Ieremia se încheie cu cuvinte identice (cf. 25:27-30; Ieremia 52:31-34). În cel de-al treizeci și șaptelea an al exilului său, Iehoiachin a primit un tratament onorabil din partea regelui Babilon. Această schimbare promitea că rigorile exilului vor fi îndulcite și că ulterior însuși exilul va înceta.

Întâi Regi începe cu moartea lui David iar 2 Regi se încheie cu distrugerea regatului Iuda. Națiunea greșise sub conducerea lui Moise, greșise sub judecători și acum iată că greșise din nou sub regi. Oamenii au refuzat să asculte de Cuvântul lui Dumnezeu. Au refuzat să se lase mișcați de lacrimile profeților. Și-au împietrit inimile și și-au înțepenit gâtul până când Dumnezeu a recurs la asirieni și babilonieni, de care S-a folosit pentru a-i învăța că plata păcatului este moartea. Captivitatea și-a slujit bine scopul, prin faptul că a eradicat idolatria din inima poporului ales al lui Dumnezeu.

clickbible.org